БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 23 (2571) | 1 февраль, шанба, 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Шу кунларда Калинин ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Свердлов номли колхознинг механизаторларида тиним йўқ. Улар КПСС Марказий Комитети февраль Пленумини меҳнатда янгидан-янги ғалабалар билан нишонлаш учун ҳаракат қилмоқдалар. Бир кучларига-ўн куч қўшиб меҳнат унумдорлигини юқори даражага кўтаряптилар. Шу сабабли ҳам механизаторлар кундалик топшириқнинг ошириб бажарилишига эришмоқдалар. Тракторчилар ўртасида Холиқ Роҳатов, Ортиқбой Обидов ўртоқларнинг самарали меҳнати кўриниб турибди. Улар ремонт ишларида жонбозлик кўрсатиб яхши ишламоқдалар. Шу сабабли ҳам ўзлари бошқарадиган «пўлат» отлар ремонтдан чиқай деб қолди. Сўнгра қишлоқ хўжалик асбобларини кўклам экишига ками-кўстсиз шайлаб қўйишга киришадилар.

— Биз, —дейди улар, — Пленум очиладиган кунгача ўзимизга тегишли бўлган техниканинг ҳаммасини ремонтдан тўла чиқариб қўямиз. Ҳар бир агрегатнинг соз ишлашини таъминлаймиз.

Суратда: (чапдан) Х. Роҳатов, О. Обидов ўртоқлар иш устида.

А. Абалян фотоси.

КОММУНИЗМНИНГ АКТИВ ҚУРУВЧИЛАРИ

Ватанимиз — илҳом, ижод манбаи. Совет кишисининг меҳнат, кураш, яратувчилик пафоси ажойиб поэзиядир. Дилларни ҳушнуд, қалб ҳароратимизни янада порлатувчи меҳнат, зафар таронаси ҳар куни янада баланд, янада мағрур ва улкан парвоз қилмоқда.

Ана шундай илҳомбахш, ана шундай буюк ишларимизнинг, олдинги сафида моддий бойликлар яратаётган, Ватанимиз шоншуҳратини жаҳонга таратаётган қаҳрамон халқимизнинг олдинги сафида хотин-қизларимиз ҳам бормоқда. Бир вақтлар чўри, ҳуқуқсиз, чор деворлар орасида азоб-уқубат чеккан, ўқиш, ишлаш, яратиш, озод ва эркин ҳаётдан маҳрум бўлган хотин-қизлар эндиликда жамиятимизнинг қудратли кучи, коммунизмнинг актив ва илғор қурувчилари ҳисобланадилар.

Хотин-қизлар иштирок этмаган соҳа, уларнинг ижодкор қўллари тегмаган иш йўқ. Уларнинг мусаффо ва жўшқин қалби, оналик меҳри, олижаноб фазилатлари ишчи дастгоҳига ҳам, колхозчи меҳнатига, ёзувчи асарига, олим лабораториясига, бастакор ижодига илҳом, куч ва завқ бахш этмоқда. Уста пахтакор, механизатор, агроном ва олима хотин-қизларимиз завод ва фабрикаларнинг, улкан қурилишларнинг машъаллари, улар давлатни идора қилиш ишларида, фан техника ва маданият бойликларига бойлик қўшишда актив иштирок этмоқда.

Областимизнинг экономикасини ривожлантиришда, коммунистик мўл-кўлчилик яратишда хотин-қизлар катта кучдир. Марҳамат Йўлдошева, Муқаддам Мансурова, Турсуной Охунова, Турсуной Раимова, Любовь Ли, Зулфия Умидова, Салима Асқарова, Саддi Пўлатова кабиларнинг номи бутун республикамизга машҳур ва маълумдир. Тўқимачилик, енгил ва озиқ-овқат саноатида инженер-техник бўлиб ишлаётган, янги ихтиролар кашф этаётган, коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари сафида янги-янги марраларни эгаллаётган хотин-қизларимиз юзлаб, минглаб саналади. Соғлиқни сақлаш, мактаб, маориф, адабиёт ва санъат ишларини ривожлантиришда уларнинг роли ва иштироки алоҳида ўрин тутади. Хотин-қизларимиз оммавий-сиёсий ва маданий-оқартув ва жамоатчилик ишларида актив қатнашиб, ёш авлодни тарбиялаш, коммунистик намуналар ва куртакларни ўстириш ва ривожлантиришда муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Маҳаллий партия ташкилотлари хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий, оммавий ва ташкилий ишларни ҳар тарафлама кучайтириб, бу соҳада турли форма ва методлардан кенг фойдаланмоқдалар. Хотин-қизлар лекторияси, консультацияси, кутубхоналар, болалар майдонлари, хотин-қизлар Советлари, соғлиқни сақлаш университетлари ташкил этилган. Улар ўртасида турли темаларда лекция, суҳбат ва докладлар ўтказилмоқда. 5 мингдан ортиқ хотин-қиз пропагандист, агитатор, сиёсий ташкилотчилар бўлиб ишламоқда. 3 мингга яқин хотин-қиз сиёсий ўқиш шохобчаларида шуғулланмоқда.

Партиямиз Марказий Комитети хотин-қизларни ўстириш, тарбиялаш, уларнинг коммунистик қурилиш ишидаги иштирокини янада ошириш ва активлаштириш масалаларини шу куннинг энг муҳим ва асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблаб келаётганига қарамай айрим жойларда бу масалага етарли эътибор берилмаётир. Баъзи партия ташкилотлари, саноат, муассаса, қурилиш, транспорт, ишлаб чиқариш бошқармалари ва комитетлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари хотин-қизларнинг фойдали жамоат ишларида актив иштирок этишлари тўғрисида, улардан турли соҳа ва касблар бўйича кадрлар тайёрлаш, механизатор, бригадир ва колхоз-совхозларнинг раҳбар кадрлари лавозимига хотин-қизлардан кўпроқ кўтариш ҳақида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар. Партия ташкилотлари хотин-қизлар учун маданий-маиший шароитларни яратиб бериш, ошхоналар, умумий овқатланиш корхоналари, нонвойхона, маиший хизмат кўрсатадиган тармоқлар ишини яхшилаш, болалар муассасалари, интернатлар, группа ва иш куни узайтирилган мактаблар ишини янада жонлантиришга кам эътибор бермоқдалар.

Хотин-қизларга бой-феодалларча муносабатда бўлиш, ёш қизларни ўқишдан олиб қолиш, балоғатга етмаган қизларни эрга бериш, хотин-қизларга нисбатан ҳурматсизлик, уларнинг ишлаши ва ижод қилиши учун тўла шароит туғдириб бермаслик сингари ярамас ҳоллар онда-сонда бўлса ҳам учраб туради. Олмалиқ, Оҳангарон, Чирчиқ, Янгийўл шаҳарларининг партия комитетлари, айрим бошқармалар, корхона ва муассасаларнинг партия ташкилотлари ва раҳбарлари хотин-қизлар ўртасида ишлаш, уларни жамоат ишларига актив жалб этиш сингари ғоят муҳим масалалар билан кам шуғулланаётирлар.

КПСС XXII съезди коммунистик қурилишнинг улуғвор Программасини белгилаб берди. Барча совет кишилари коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун ғайрат ва ташаббус билан меҳнат қилаётган бир шароитда хотин-қизларимизнинг умумхалқ ишидаги иштирокини янада ошириш, уларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалалари барча партия ташкилотлари, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, бутун жамоатчиликнинг жонажон иши бўлмоғи лозим. Хотин-қизларнинг саноат ва қишлоқ хўжалигидаги, фан ва маданият соҳасидаги роли ва иштирокини ҳар тарафлама ошириш, меҳнатда, ишда ва ўқишда, оилада ва жамоатчилик ишларида намуна кўрсатаётган хотин-қизларимизнинг ажойиб фазилатларини кенг пропаганда қилиш керак.

Хотин-қизлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, уй иши билан банд бўлган аёлларга маданий-маиший шароит яратиб бериш, болалар боғчалари ва яслилари ишини яхши уюштириш талаб этилади. Бу соҳада барча форма ва методлардан, жамоатчилик асосидаги ишлардан кенг фойдаланиш керак.

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ КИЕВДА

КИЕВ, 30 январь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев бугун Киев Комсомол ГЭСи қурилишида бўлди. КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Украина Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари П. Е. Шелест, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Поляков, Украина ССР Министрлар Советининг раиси И. П. Казанец, Украина ССР Олий Совети Президиумининг раиси Д. С. Коротченко, Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. П. Ляшко, Киев саноат область партия комитетининг биринчи секретари В. И. Дрозденко қурилишга Н. С. Хрушчев билан бирга келишди.

Бу зарбдор комсомол қурилишининг қатнашчилари Н. С. Хрушчев ва унинг хамроҳларини самимият билан кутиб олишди. Киев ГЭСи қурилишининг бош инженери И. Д. Гончаров бажарилган ишларни Никита Сергеевичга батафсил гапириб берди. Киев ГЭСининг Днепр каскадидаги бошқа станциялардан фарқи шуки, деди И. Д. Гончаров, бу ГЭС учун машиналар зали қурилмайди ва совет гидроиншоотлар қурилишида биринчи бўлиб бу ГЭСда горизонтал турбиналар қўлланилади. Бундай агрегатларнинг фойдали иш коэффициенти катта бўлади ва улар учун чуқур фундамент қуришнинг ҳожати йўқ.

Асосий ГЭСдан ташқари гидроаккумуляция станцияси қурилади. Бу станция электроэнергия энг кўп талаб қилинаётган соатларда ишлатилади. Электроэнергия жуда кўпайиб кетган тақдирда гидроаккумуляция станциясининг агрегатлари Днепр дарёсидаги сувнинг сатҳидан 72 метр баландликка жойлашган сув омборига сув чиқарувчи насослар вазифасини бажаради.

Никита Сергеевич республика раҳбарларига Ирпень дарёсининг сувидан далаларни суғориш учун фойдаланиш масаласини ўйлаб кўринглар, бу нарса неча минг гектарлаб унумдор ерлардан самарали фойдаланиш, сабзавот, картошка ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан арзон ва мўл ҳосил олиш имкониятини беради, деб маслаҳат берди.

Шлюз котлованига тўпланган қурувчилар Н. С. Хрушчевни ва унинг ҳамроҳларини қизғин табрикладилар. Бу ерда Н. С. Хрушчев билан қурувчилар ўртасида дўстона суҳбат бўлди. Монтажчи А. А. Гришченко ўз ўртоқлари номидан Никита Сергеевичга сиҳат-саломатлик, совет халқининг бахт-саодати йўлида қилаётган ишларига катта муваффақиятлар тилади ва Киев ГЭСини ишга тушириш маросимига келишни илтимос қилди. Никита Сергеевич бу таклиф учун ташаккур айтди.

Шу пайтда ишчилардан бири:

— Бизга кўпроқ машиналар юборилганида эди, станцияни тезроқ ишга туширган бўлур эдик,— деди.

Никита Сергеевич унга жавобан бундай деди:

— Бир вақтлар мен Волхов ГЭСи ва Днепр ГЭСи қурилишларида бўлган эдим. Ўша вақтда қурилишларда белкурак ва замбилғалтакдан бошқа ҳеч нима йўқ эди, деса бўлади. Аммо ҳозир мамлакатнинг қурувчиларга бериб қўйган қудратли техникани кўрганингда кўнглинг қувонади. Масалан, 75 тоннагача юк кўтара оладиган мана шу жуда катта кўтаргич кранларни кўринг. Сизларда машиналар кўп, бу машиналарингизга яна машиналар қўшиш керакмикан, буни айтишим қийин. Буни республиканинг ва қурилишнинг раҳбарлари ўйлаб кўрсинлар.

Н. С. Хрушчев хайрлаша туриб қуйидагиларни айтди:

— Қурилишдаги ишларни муваффақиятли бажараётганлигингиз учун, шунингдек йиғма темир-бетондан кенг фойдаланаётганлигингиз учун сизларни мақтасам дейман. Бу, прогрессив, яхши иш.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев гидроиншоотчилар билан самимий хайрлашди, уларга меҳнатда янги ғалабалар тилади, етти йилликнинг зарбдор қурилишини муваффақиятли битказинглар, деб истак билдирди.

Сўнгра Н. С. Хрушчев, В. И. Поляков, П. Е. Шелест ўртоқлар ҳамда Украина Республикасининг бошқа раҳбарлари Киев сабзавот фабрикасига боришди.

Бу фабриканинг биринчи навбати 1947—1950 йилларда қурилиб бўлган эди. Киев сабзавот фабрикаси сабзавотларни тупроқда эмас, балки ўғит эритмаларида ўстиришни мамлакатда биринчилар қаторида ўзлаштирди. Ҳозирги вақтда фабрика Киев меҳнаткашларига бодринг, помидор ва бошқа сабзавотларни кўплаб етказиб берадиган корхона бўлиб қолди. Фабриканинг 75.600 квадратметрдан иборат теплицалари бор.

Ҳар кунги каби бугун ҳам эркак ва аёл ишчилар теплицаларда ишламоқда эди. Улар Н. С. Хрушчевни ва унга ҳамроҳ бўлиб келган ўртоқларни самимият билан кутиб олишди.

Сабзавот фабрикасининг директори Ю. А. Дюкарев, инженер Б. В. Латенко, агрохимия лабораториясининг мудири Э. А. Алиев ва бошқа мутахассислар сабзавот фабрикаси коллективининг ишини, сабзавотлар ўстиришдаги янги методларни Никита Сергеевичга гапириб беришди.

— Бизнинг фабрикамиз, деди ўртоқ Дюкарев, одатдаги қишлоқ хўжалик корхонаси эмас. Биз теплицаларга одатдагидек тупроқ ва гўнг келтириб солмаймиз, экинларнинг қатор ораларини ишламаймиз. Теплицаларга тупроқ ўрнига шағал тўкиб қўйганмиз, сабзавотни мана шу шағалга экамиз. Машина ўғит эритмасини шағал орқали ўсимликларнинг илдизига бевосита юбориб туради.

Ўртоқ Хрушчев сабзавотларни тупроқсиз ўстирмоқ учун теплицалар қуришнинг иқтисодий манфаатларини, шунингдек сабзавотлар тупроқсиз ўстирилганида ва одатдаги теплицалар ичида тупроқда ўстирилганда бу сабзавотларнинг таннархи қанчага тушишини суриштирди.

— Сабзавотларни ўғит эритмаларида ўстириш учун теплицалар қурилганида, — деди ўртоқ Дюкарев, — унинг бир квадрат метрига тупроқли теплицалар қуришга қараганда тахминан 3—5 сўм кўп пул сарф бўлади. Аммо бунинг эвазига сабзавотларни тупроқсиз ўстириш иқтисодий жиҳатдан кўпроқ фойда беради, маҳсулотнинг ҳам бир центнерини етиштиришга анча кам меҳнат сарфланади, меҳнат унумдорлиги кўпроқ, сабзавотларнинг ҳосили ошиқроқ бўлади. Шу сабабли гарчи теплицаларнинг ўзини қуришга бир мунча кўпроқ маблағ сарфланса ҳам аммо сабзавотлар ўстиришнинг янги методини дадиллик билан кенг жорий қилиш мумкин.

Сабзавотлар ўстиришдаги янги методнинг серғайрат ташаббусчиси инженер ўртоқ Латенко ўсимликларга ўғит эритмаларини мунтазам равишда бериб турадиган автомат аппаратлар ҳақида ҳикоя қилди. Бу ишни, деди у, анча тараққий қилдирдик. Биринчи теплицани қурган вақтда сабзавот ўстирилаётган ҳар бир идишдаги шағалга ўғит эритмалари юбориб туриш учун қувурлар ўтказилган бўлса, ҳозир фабрика сабзавотларни кичкина идишларда ўстиришдан воз кечди. Ўғит эритмалари бир йўла катта секцияга оқизилади. Оқизилаётган эритманинг миқдорини автоматлар бошқариб туради.

Киев сабзавот станциясининг мутахассислари, деди химик-агроном ўртоқ Э. А. Алиев, ўсимликлар ривожланишининг муайян босқичларида уларнинг тўйимли моддаларга бўлган эҳтиёжини ҳисобга олиб, шунга яраша тўйимли аралашмалар рецептини ишлаб чиқдилар. Бу усул ўсимликларни самаралироқ озиқлантириб туришни ва кўпроқ ҳосил олишни таъминлайди.

Н. С. Хрушчев фабрика ходимлари билан суҳбатлашиб, гидропоника усули сабзавотчиликни ривожлантириш учун янги ажойиб имкониятлар очиб беришини айтди.

Сизларнинг фабрикангиз, деб давом этади Н. С. Хрушчев, ажойиб корхона. Коллектив яхши меҳнат қилмоқда, мутахассислар катта ишлар қилмоқдалар. Сизлар янгиликка кенг йўл очмоқдасиз. Биз ҳозир бундан қандай хулоса чиқаришимиз керак? Сизлар сабзавотларни усти ёпиқ теплица ичида гидропон усули билан ўстирмоқдасиз. Аммо эндиликда фан сабзавотларни тупроқсиз теплица ичида эмас, балки очиқ ҳавода ўстириш мумкинлигини ҳам исбот қилди. Яқинда мен «Тупроқсиз ҳосил олиш» деган кино-журнални кўрдим. Бу киножурналда арман олими ўртоқ Давтяннинг тажрибалари кўрсатиб берилган. У Арманистоннинг иссиқ иқлими шароитида ўғит эритмалари ёрдами билан сабзавотдан йилига уч марта ҳосил олмоқда ва шу тариқа бу усулнинг ажойиб имкониятларини кўрсатмоқда. Унинг тажрибаларини ишлаб чиқариш шароитида кенгроқ миқёсда такрорлаш керак.

Бизнинг мамлакатимизда, деди Н. С. Хрушчев, очиқ ерда гидропон усули билан сабзавот етиштиришни кўпгина жанубий районларда қўлланиш мумкинга ўхшайди. Ҳозирги техника воситалари очиқ ерда ҳам ўсимликларни зарур иссиқлик билан таъминлаб туришга, пленкадан фойдаланишга имкон беради. Агар ўртоқ Давтяннинг тажрибаси кенг ишлаб чиқариш шароитида ҳам яхши натижа берса, сабзавотларнинг ўстиришнинг бу усулини Арманистон, Қримнинг жанубий соҳили, Закавказье Республикалари районларида, масалан, Сочи, Схуми, Пицунда курортлари жойлашган ерларда қўлланиш мумкин бўлиб қолади.

Олимларимиз ерни иситиб сабзавотлар ўстириш тажрибасини кўпдан бери ўтказиб келмоқдалар. Бундан бир неча йил муқаддам академик В. И. Эдельштейн Москва области шароитида ерни иситиб сабзавотлар ўстириш билан шуғулланганлиги эсимда. У, бундай усулнинг иқтисодий манфаати борлигини айтган эди. Агар ҳақиқатан шундай бўлса, у ҳолда иссиқ сувларни қувурлар орқали юбориб, ерни иситиш мумкин.

Ўртоқ Давтяннинг тажрибасини чуқурроқ ўрганишимиз керак деб ўйлайман. Гап шундаки, у сабзавотларни очиқ ерда гидропон усули билан анча катта районда ўстирмоқда, бунинг жуда катта аҳамияти бор. Эҳтимол сизлар ва бошқа қишлоқ хўжалик ходимлари Арманистонга бориб, ўртоқ Давтяннинг тажрибаларини бир неча гектарда тезроқ такрорлаш, бу ишнинг экономикасини ҳар томонлама ўрганиш учун унинг ишлари билан тағин ҳам батафсилроқ танишсангиз, чакки бўлмас эди.

Пировардида Н. С. Хрушчев фабрика ишчилари ва мутахассисларига қилаётган ишлари учун ташаккур айтди ва уларга ишларида янги муваффақиятлар тилади.

* * *

Кечқурун ўртоқ Н. С. Хрушчев, Украина Компартияси ва ҳукуматининг раҳбарлари Т. Г. Шевченко номидаги Киев опера ва балет театрида «Лючия ди Ляммермур» операсини томоша қилишди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

РЕСПУБЛИКА ЮБИЛЕЙ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

31 январда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. Рашидов раислигида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги байрамини ўтказишга тайёргарлик кўрувчи республика юбилей комиссиясининг мажлиси бўлди.

Комиссия республиканинг ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги муносабати билан саноат, қурилиш, транспорт ходимларининг олган мажбуриятлари тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. В. Мартиновнинг, ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, кинематографлар ва республика театр ходимларининг янги асарлар яратиш ва юбилейга бағишланган оммабоп брошюралар нашр этиш планлари тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишоновнинг, Тошкентда қурилиш ва ободончилик ишларининг бориши тўғрисида Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоевнинг ахборотларини тинглади.

Комиссиянинг мажлисида КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг раиси В. Г. Ломоносов қатнашди. (ЎзТАГ).

ТАСС АХБОРОТИ

«ЭЛЕКТРОН-1» ва «ЭЛЕКТРОН-2» ПАРВОЗДА

Атмосферанинг юқори қатламларини ва космик фазони тадқиқ қилиш программасига мувофиқ 1964 йил 30 январда Совет Иттифоқида космик система муваффақиятли равишда учирилди. Бу космик система «Электрон-1» ва «Электрон-2» деб аталган иккита илмий станциядан (Ер йўлдошларидан) иборат бўлиб, битта қудратли учирувчи ракета бу илмий станцияларни бир-биридан анча фарқ қиладиган орбиталарга чиқариб қўйди.

Учирувчи ракета учиб бораётган актив участкада ракетанинг охирги босқичининг двигатели ишлаб турган пайтда «Электрон-1» космик станцияси учирувчи ракетадан ажратиб юборилди.

«Электрон-1» космик станцияси ажралиб кетгандан кейин учирувчи ракетанинг охирги босқичи белгилаб қўйилган траектория бўйлаб учишда давом этди ва зарур тезликка эришиб, «Электрон-2» космик станциясини белгиланган орбитага олиб чиқди.

Дастлабки маълумотларга қараганда космик станциялар ҳисоблаб қўйилган орбитага яқин бўлган ва параметрлари қуйидагича бўлган орбиталарга чиқариб қўйилди.

«Электрон-1» — перигейдаги баландлиги 406 километр.

Апогейдаги баландлиги 7.100 километр.

«Электрон-2» — перигейдаги баландлиги 460 километр.

Апогейдаги баландлиги 68.200 километр.

Станциялар Ер атрофини —«Электрон-1» 2 соату 49 минутда ва «Электрон-2» 22 соату 40 минутда айланиб чиқади. Космик станциялар орбиталари юзасининг экватор юзасига оғиш бурчаги 61 градус.

Бу космик станцияларга илмий аппаратлар, радиотелеметрик системалар ҳамда 19,943, 19,954, 20,005, 30,0075, 90,225 мегагерц частоталарида ишлайдиган «Сигнал» ва «Маяк» радиопередатчиклар ўрнатилган.

«Электрон-1» ва «Электрон-2» космик станцияларини учиришнинг асосий вазифаси Ернинг ички ва ташқи радиация минтақаларини ва шуларга тааллуқли физик ҳодисаларни айни бир вақтда ўрганишдан иборат.

Ернинг радиация минтақаларини космик станциялар ёрдамида ўрганиш зарядланган заррачаларнинг табиати, фазодаги жойланиши ва энергетик спектри тўғрисида қимматли илмий маълумотлар олишга имкон беради.

Космик фазонинг ичкарисидан келаётган турли нурлар ва атмосферанинг юқори қатламларидаги физик шароитлар айни бир вақтда ўрганилади.

Совет Иттифоқи территориясида Ер юзида жойлашган команда-ўлчов комплексининг пунктлари «Электрон-1» ва «Электрон-2» космик станцияларини кузатиб ҳамда улар юборган телеметрик маълумотларни қабул қилиб туради. Космик станциялардаги аппаратларнинг ишини шу станцияларда ўрнатилган ва муайян вақтга белгилаб қўйилган программали аппаратлар ҳамда Ердан юбориладиган командалар билан бошқариб турилади.

«Электрон-1» ва «Электрон-2» космик станцияларидан қабул қилиб олинган радиотелеметрик маълумотлар ҳамма системаларнинг нормал ишлаб турганлигини кўрсатмоқда.

Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларнинг ҳаммасини ишлаб чиқмоқда.

«Электрон-1» ва «Электрон-2» космик станциялари ёрдамида ўтказилаётган илмий тадқиқотларнинг натижалари радиотелеметрик маълумотлар тўпланиши ва ишлаб чиқилиши билан эълон қилиниб туради.

УЛКАН ХИМИЯГА ЁШ ҚАЛБЛАР ҲАРОРАТИНИ БАҒИШЛАЙЛИК

ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг 30 январда навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленум республика комсомоллари ва барча ёшларнинг КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми ва ВЛКСМ Марказий Комитети IV пленуми қарорларини бажариш соҳасидаги вазифаларини муҳокама қилди. Шу масалада доклад қилган Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Р. Х. Абдуллаева** халқ хўжалигини ҳар тарафлама химиялаштириш юзасидан партия белгилаган улуғвор Программа ҳақида батафсил гапириб, ёшларнинг бу Программани амалга оширишга муносиб ҳисса қўшишга қатъий бел боғлаганликларини таъкидлади. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг партия Марказий Комитети Пленумида қилган докладидаги илҳомбахш сўзлар, коммунистик қурилиш суръатларини жадаллаштиришнинг улуғвор истиқболи ёш ватанпарварларнинг куч ва ғайратини янада ошириб юборганлигини айтди. Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **Р. Н. Нишонов** иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

ТОШКЕНТ КОМСОМОЛЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Тошкент шаҳар комсомол ташкилотининг ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди.

Шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари М. Юсупов конференцияда ҳисобот доклади қилди. Докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар таъкидлаб ўтганларидек, республика пойтахтининг ёшлари ҳисобот даврида кўпгина ажойиб ҳаракат ва ташаббусларнинг байроқдори бўлдилар. Улар «Инженерлик соати» ҳаракатини бошлаб бердилар, жамоатчилик асосида ишлайдиган конструкторлик бюролари ва ёш мутахассислар кенгашларини ташкил этишда актив қатнашдилар. Комсомоллар ва ёшлар коммунистик меҳнат тантанаси учун курашнинг олдинги сафида бораётирлар. Ўз сафларида 7 мингдан ортиқ кишини бирлаштирган «Комсомол прожектори» отрядлари партия-давлат контроли органларининг энг яқин ва ишончли ёрдамчилари бўлиб қолди.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашиб, шаҳар комсомол ташкилоти идеология соҳасидаги ишларини сезиларли даражада яхшилади. Комсомол сиёсий маорифи шохобчалари деярли икки баравар ўсди.

Шаҳар ва район комсомол комитетлари айрим кишилар онгидаги ўтмиш сарқитларини йўқотиш, коммунизмнинг ёш қурувчиларида юксак маънавий-эстетик ҳислатларни шакллантириш соҳасида ҳали анча иш қилишлари керак. Конференция қатнашчилари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини кенг пропаганда қилишни янада яхшилаш масаласига кўп эътибор беришни уқтирдилар.

Докладчи, шунингдек музокарада қатнашган ўртоқлар айрим корхона ва қурилишларнинг комсомол комитетлари фаолиятини тарбиявий ишларга етарли эътибор бермаётганликлари учун кескин танқид қилдилар.

Шаҳар комсомол комитетининг янги состави сайланди. Ташкилий пленумда М. Юсупов шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари, А. Шчеглов ва Е. Диковская ўртоқлар секретарлари қилиб сайландилар.

Конференция ишида Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев, шаҳар партия комитетининг секретари В. С. Скребнев, В. А. Архангельский, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Абдуллаева ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Б. Красников ўртоқлар иштирок этдилар.

Идеология ва ҳаёт

КПСС Марказий Комитети пленуми қарорларини амалга оширамиз

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ—ОИЛАНИНГ ҲАМ ТАРБИЯЧИСИ

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ ИККИНЧИ ЙИГИРУВ ФАБРИКАСИ ПАРТИЯ БЮРОСИНИНГ ИШ ТАЖРИБАСИДАН

□ □

Ўз ўртоқларининг ишлаб чиқариш фаолияти билан ҳам, оилавий ишлари билан ҳам қизиқиш Тошкент тўқимачилари учун одат бўлиб қолган. Тараш цехи ишчиларининг йиғилишида мастер ёрдамчиси Зуҳур Толипов коммунистик меҳнат зарбдори деган номни олишга муносибми-йўқми, деган масалани ҳал қилинганида, унга:

— Болаларингизни қандай тарбиялаяпсиз? — деган савол берилди. Бу савол берилиши ҳеч кимни таажжублантирмади.

Кадр ишчи бу саволга жавобан кўп нарсаларни айтиши мумкин. Зуҳур ва унинг хотини Омила тўққиз фарзандни тарбияламоқдалар. Бу катта оила аъзоларининг ҳар қайсиси совет кишиси деган юксак номга муносиб ишлар қилаяпти.

Дўстлик, меҳнат ва билим мустақил ҳаёт бошлаган катталарнинг ҳам, ҳали мактабда ўқиётган кичик ёшдагиларнинг ҳам шиори бўлиб қолган.

Коммунист Зуҳур Толипов намунали ишчи бўлибгина қолмай, яхши тарбиячи ҳамдир. Бу билан уни табрикласа арзийди. Бироқ, мастер ёрдамчиси баъзи бир нарсаларни аниқлаб ўтишни зарур деб ҳисоблайди. У ўзининг шахсий муваффақиятларини ўз оиласига зўр эътибор бериб, ғамхўрлик қилаётган бутун ишчилар коллективининг хизмати деб билади. Унинг фикрича, бунда, аввало, оилани мустаҳкамлаш, болаларни тарбиялаш масалаларини тўқимачиларнинг ишлаб чиқариш фаолияти масалалари билан бир қаторда қўйган фабрика партия ташкилотининг хизмати катта.

Комбинатдаги иккинчи йигирув фабрикасининг коллективи уч ярим минг кишини бирлаштиради. Аммо, фабрика партия бюроси секретари Мария Петровна Попованинг ҳисоби бошқача. Тарбиявий ишлар муваффақиятли борсин учун анча кўпроқ кишини диққат марказида тутиш, ҳарбир ишчи фабрикада ва уйида, ётоқхонада ўзини қандай тутаётганлиги билан қизиқиш, унинг ҳамма хурсандчиликлари ва ташвишларидан хабардор бўлиб туриш керак.

Мария Петровна столида Зуҳур Толипов оиласининг фотосурати турибди. Суратда завқ билан ўйнаб турган хушчақ-чақ болалар тасвирланган. Ўша куни Мария Петровна бу оилада бир неча соат меҳмон бўлган эди. У, суратга қараб қувонади, кўп нарсаларни эслайди. Бошқа эсдаликлар, учрашувлар қувончли ва қайғули бўлса ҳам, аммо баббаравар даражада муҳим суҳбатлар ҳам оз эмас!

Йигирувчилардан бири (номини айтмай қўяқолайлик) иш унумини тўсатдан пасайтириб юборганлиги тўғрисида партия бюросига сигнал тушди. Мастернинг огоҳлантиришлари ҳам, ишлаб чиқариш кенгашидаги насиҳатлар ҳам ёрдам бермади. Самимий суҳбат вақтида эса ҳаммаси аён бўлиб қолди. Ишчи аёлнинг бошига катта қайғу тушган—эри уни учта ёш боласи билан ташлаб кетган. Партия бюросининг топшириғига мувофиқ, цех комитетининг раиси Мария Чубасова бу аёлнинг эри ишлаётган «Таштекстильмаш» заводига борди, у билан суҳбатлашди. У қариндошларининг нотўғри таъсирига берилиб кетган иродасиз одам эканлиги маълум бўлди. Яна бир неча суҳбатдан сўнг ишчи аёлнинг руҳи кўтарилди, яна тетик бўлиб, ишга киришиб кетди.

Мария Петровна бир қанча «оилавий ишлар»ни ҳал қилди, дейиш мумкин. Ўз йўлида турмуш қийинчиликларига дуч келган кўпгина ишчи аёллар партия бюросига келиб, бу меҳрибон, сезгир хотинга мурожаат қиладилар. Уларнинг деярли ҳар қайсиси бу ерда мадад олади.

Ҳамма ишларни партия бюроси секретарининг хизмати деб ҳисоблаш тўғри бўлмас. Фабрикадаги тарбиявий иш коллективнинг таъсир кўрсатиш кучига асосланганлиги учун ҳам яхши самара бераяпти. Мария Петровна Попова бошчилигида корхона коммунистлари коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принципларини тинмай пропаганда қилиб, ўзларининг бутун фаолиятларида бу принципларни амалга оширмоқдалар, улар ишни шундай олиб боряптиларки, бу ерда ҳар бир кишининг хатти-ҳаракати нормалари ва қоидаларига жамоатчилик баҳо бермоқда.

Ичкиликбозлик қилиб, хотинини ва қўни-қўшниларини ҳақоратлаб юрган мастер ёрдамчиси Н.га таъсир кўрсатишнинг ҳал қилувчи воситаси ҳам коллективнинг кучи бўлди. Партия бюроси ва касаба союз ташкилоти ишчилар йиғилишида изза қилиб, уни бутунлай ўзгартириб юборишга эришдилар. Эндиликда бу мастер ёрдамчиси энг яхши меҳнаткашлардан бири, намунали оила боши бўлиб қолди.

Ишчиларнинг йиғилишларида фақат ишлаб чиқариш масалаларигина муҳокама қилинадиган вақтлар ўтиб кетди. Эндиликда, болаларни тарбиялаш, коллективнинг мактабга ёрдами ҳақидаги масалалар ишчиларнинг йиғилишларида тез-тез муҳокама қилинадиган бўлиб қолди. Бундай масалаларни муҳокама қилишга одатда. хотин-қизлар советлари тайёргарлик кўради. Йигирув ва тўқув фабрикаларидаги хотин-қизлар советларининг активлари педагоглар, ота-оналар комитетлари билан доимий алоқа боғлаган. Болалар ўқишдан орқада қолиб кетса, ота-она болаларига ғамхўрликни бўшаштириб юборса, бунинг учун жавоб бериш кераклигини ота-оналар билади. Бундай ҳолларда уларга бир киши олдида эмас, балки юзлаб ўртоқлари олдида жавоб беришга тўғри келади. Кунлардан бирида хотин-қизлар советларининг аъзолари цехларда бригада ва участкалар мусобақасининг кўрсаткичлари ёнига мактаб ўқувчиларининг олган баҳолари кўрсатилган рўйхатни осиб қўйдилар. Болалари яхши, аъло баҳо олиб ўқиётган ота-оналарнинг қанчалик хурсанд бўлганлиги ва фахрланганлиги, орқада қолувчи болаларнинг ота-оналари эса ўз дўстлари олдида ҳижолатга тушиб қолганлиги кўриниб турди.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларининг мағзини чақиш натижасида партия бюроси аъзоларида кўпгина янги, мароқли фикрлар пайдо бўлди. Жумладан, коллективнинг таъсир доирасини тағин ҳам кенгайтирса бўлмасмикин деган масала туғилади. Коммунистлар ишлаб чиқариш билан оилани бир бутун тарбия комплексига бирлаштира бошлаганликлари яхши иш бўлди. Фабрикада оилавий ишлар ҳақида гап бўлаётганлиги, бу масалалар билан кўпроқ шуғулланилаётганлиги ҳам яхши. Аммо, коммунистлар фабрикадан ташқарида нима иш қиладилар? Уларнинг ҳаммаси ҳам Уставда кўрсатилган ўз бурчларини ишдан ташқари вақтда тўла масъулият билан бажараяптиларми?

Шундай қилиб, Богдан Хмельницкий кўчасида, кўпроқ фабрика ишчиларидан иборат икки юзга яқин оила яшаётган ҳовлида Уставдан ташқари партия ташкилоти тузиш фикри туғилди. Бу фикр зарур ва арзигулик иш бўлиб чиқди. Турар жойдаги коммунистларнинг куч ғайратини бирлаштириш тарбиявий ишнинг янги «резервлари»ни ишга солишга ёрдам берди.

Жамоатчиларнинг қилган ишлари бу «резервлар» қанчалик муҳим эканлигини кўрсатиб турибди. Ҳовлида қизил бурчак очилди, бу ерда янги газета ва журналлар ўқиш, лекциялар тинглаш, телевизион эшиттиришларни коллектив бўлиб томоша қилиш мумкин. Бу ерда бир неча марта кинокартиналар кўрсатилди, бадиий ҳаваскорлик концертлари ўтказилди. Ҳовлида чиқарилаётган деворий газета коммунистик турмуш учун кураш жарчиси бўлиб қолди.

Ҳовлида қўшниларни жипслаштирадиган, уларда коллективизм, ўртоқчилик, бир-бирига ҳурмат туйғуларини ўстирадиган яхши традициялар аста-секин вужудга келмоқда. Ҳовлида икки тўйни биргалашиб ўтказдилар, кекса ишчининг — пенсияга чиқишини биргаликда нишонлайдилар. Бу традицияларнинг ривожланиши ва мустаҳкамланиши учун ҳали кўп иш қилиш керак, албатта. Аммо, турмушдаги янги, коммунистик муносабатларнинг куртаклари ўсиб, ривожланаётганлиги яққол кўриниб турибди. Қўшнилар бир-биридан тез-тез маслаҳат сўрайдиган, кундалик турмушдаги ишларни биргаликда ҳал қиладиган бўлиб қолдилар.

Катта ва олижаноб мақсадни кўзловчи ишларни биргаликда қилиш, маълумки, одамларни иноқлаштиради. Ҳовлида жамоатчилик асосларида мактаб ўқувчилари учун узайтирилган кун хонасининг ташкил этилганлиги кишиларни бирлаштирувчи иш бўлди. Собиқ йигирувчи Зина Фибукаева ана шу хонанинг ташаббусчиси, бошлиғи ва тарбиячиси бўлди. Кўп аёллар унга ёрдамга келишди. Пенсионерлардан Елизавета Никитична Садова, Мария Андреевна Орлова, Пелагея Фадеевна Зиновалар ўз хизматларини аяшмади. Юқори синф ўқувчилари бўлган комсомоллар ишда актив қатнашдилар. Оналар фабрикага хотиржам бўлиб кетадилар: болаларга кўз-қулоқ бўлиб турадиганлар бор, уйга берилган топшириқларнинг ҳаммаси бажарилади ва текширилади.

Богдан Хмельницкий кўчасидаги ҳовли ўз аҳамияти жиҳатидан иккинчи йигирув-тўқув фабрикаси партия ташкилоти тарбиявий ишидаги жанговар участкалардан бири бўлиб қолди. Партия ташкилотининг шунга ўхшаш яна бир иш участкаси бор, у ҳам бўлса ёш тўқимачиларнинг Чилонзордаги ётоқхонасидир. Бу иккала участканинг тарбиявий методлари кўп жиҳатдан ўхшашдир. Аммо, улар ўртасида тафовут ҳам бор. Чунки, ётоқхонада асосан, ишчи қизлар яшайди. Активлар бу ердаги қизларнинг қарашлари ва одатларини шакллантиришга, уларнинг ўқишига кўп эътибор берадилар. Инсон қалби ҳақида ётоқхонада ўтказилган мунозара катта қизиқиш туғдирди.

Фабриканинг партия бюросида КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорлари қайта-қайта ўқиб чиқилмоқда. Бу қарорлар меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги катта ва кўп қиррали ишда коммунистларга янгидан-янги куч бағишлайди.

Г. ЛИПШИЦ,
ЎзТАГ мухбири.

САНЪАТ ҲАҚИДА ЛЕКЦИЯ

Яқинда Октябрь район. Киров маҳалласидаги Ленин номли 8 йиллик мактаб клуби одамлар билан гавжум бўлди.

Октябрь район партия комитети қошидаги лекторлар жамиятининг аъзоси, А. М. Горький номли маданият уйининг бадиий раҳбари Эркин Нурмуҳамедов «Санъат инсонга руҳий озуқадир» деган темада лекция ўқиди.

— «Санъат халқникидир» — деган эди доҳимиз В. И. Ленин. Санъат инсонни, табиатни, ҳаётни, меҳнатни севишга чақиради,— дейди нотиқ. Бу фикрнинг тасдиқи сифатида у ҳаётдан, бадиий адабиётдан, кинолардан қатор далиллар келтиради. Лектор санъат ҳақида гапирар экан, томошабинларимизнинг катта ҳурмат-эътиборига сазовор бўлаётган ўзбек совет санъатининг кўзга кўринган намояндаларидан бири Ўзбекистон ССР Халқ артисткаси Лутфихоним Саримсоқова ҳақида ҳам тўхталди.

Н. ОМОНОВА.

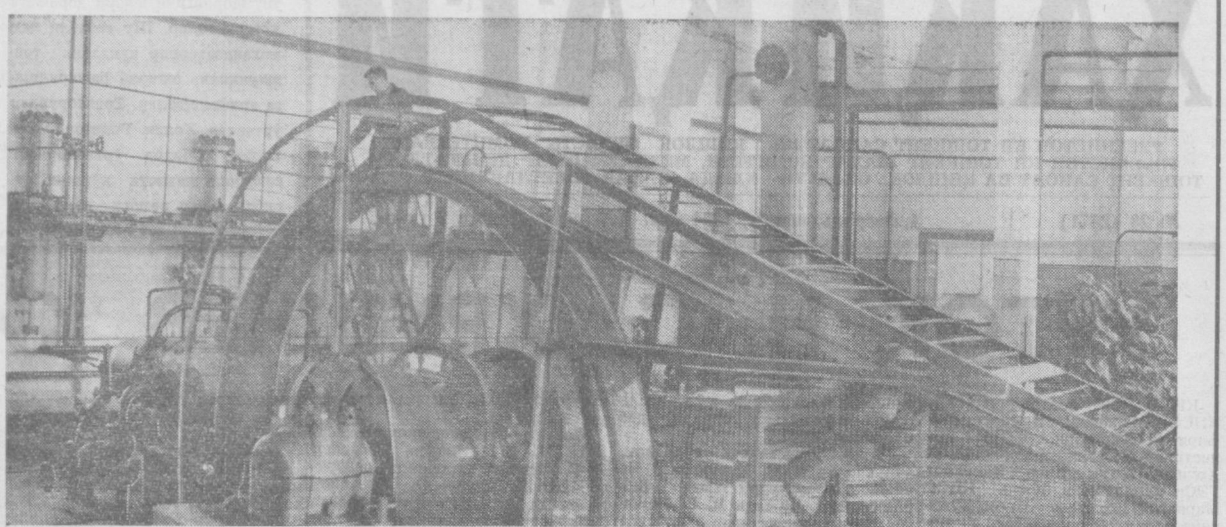

Янгийўл гидролиз заводи коллективи КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини амалга ошира бориб янги-янги ютуқларни қўлга киритмоқда. Корхона азаматлари бу йил ўтган йилга нисбатан икки марта кўп спирт, уч марта кўп озуқа ачитқилари ишлаб чиқаришга аҳд қилишган. Суратда: карбонат кислотаси цехида.

Қ. Розиқов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ МАРРАЛАРНИ КЎЗЛАБ

Яқинда Чирчиқ шаҳар партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленум КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X Пленуми якунлари ва шаҳар партия ташкилоти олдидаги вазифалар тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Докладчи, Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ф. Ёқубов таъкидлаб ўтдики, катта химия саноатининг улкан корхоналари бўлган Чирчиқ электрохимия комбинати, «Чирчикхиммаш» заводи коллективлари зиммасига эндиликда яна ҳам катта вазифалар юкланади. Улар бу йил катта химия саноати учун янги хил химик асбоб-ускуналар, машиналар, қишлоқ хўжалиги учун аъло сифатли минерал ўғитлар етказиб беришлари лозим. Бунинг учун янги қувватларни тезроқ ишга тушириш керак. Мавжудларидан эса тўлароқ фойдаланиш лозим. Янги иш технологияларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиб, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, меҳнат унумдорлигини анча ошириш лозим.

Аммо докладчи ҳам, музокарага чиққан ўртоқлар ҳам қайд қилиб ўтганларидек, айрим корхоналар, цехлар ва қурилиш участкалари ҳамон бир меёрда ишламаётир. Музокарада сўзга чиққан Чирчиқ электрохимия комбинати партия комитетининг секретари ўртоқ Ф. Губанов янги қувватларни ишга тушириш суръатининг кечикиш сабабларини кўрсатиб ўтди.

Аммиак ишлаб чиқариш бўйича Давлат лойиҳалаш институти филиалининг бош инженери Б. Данченко айтдики, химия комбинати объектлари қуришнинг оқсаётганлигига сабаб бинокорлар устидан фойдаланувчиларнинг пухта назорат ўрнатмаганликларидадир.

Трансформатор заводи директори Г. Хан, 160-трест бошқарувчиси А. Абдуҳамидов, Тошкент политехника институти филиалининг декани З. Ефстафьева ўртоқлар ҳам қурилиш ишларини планли суратда олиб бориш, янги объектларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш, химия индустрияси учун кадрлар тайёрлаш масалалари устида тўхталдилар.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қатнашчиси «Чирчикхимстрой» арматурачиси Г. Науменко, электрохимия комбинати аппаратчиси Н. Йўлдошева, «Чирчикхиммаш» заводи коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси токарь В. Кайгородов, карбамид цехи бошлиғи А. Дашков ва шаҳар комсомол комитетининг секретари Н. Шарипов ўртоқлар ҳам музокарада сўзга чиқдилар.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилди.

Б. КИМ.

ШАХСИЙ МУЛК ҲАҚИДА

САВОЛЛАРГА ЖАВОБЛАР

Газетхонлардан—оҳангаронлик П. АҲМЕДОВ, тошкентлик С. ЮНУСОВ, янгийўллик А. ҚУРБОНОВ ва бошқа ўртоқлар редакцияга хат ёзиб, коммунистик қурилиш авж олдирилган ҳозирги даврда совет кишиларининг шахсий мулки ҳақида материал беришни илтимос қилишган. Биз қуйида шу ўртоқларнинг талабини қондирдик.

Совет халқи коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш йўлида астойдил меҳнат қилмоқда.

Коммунизм қурилиши кенг авж олган ҳозирги даврда жамиятимизнинг ишлаб чиқариш кучлари мисли кўрилмаган даражада тараққий қилди. Шунинг натижасида меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражаси тобора ўсиб бораяпти.

Эксплуатациянинг асоси бўлган хусусий мулкчилик биринчи бўлиб бизнинг мамлакатимизда йўқотилди. Ишлаб чиқариш қуроли ва воситалари — завод ва фабрикалар, ер ва сув, транспорт ҳамда барча ишлаб чиқариш корхоналари умумхалқ — социалистик мулкчилик формасида майдонга чиқди. Социалистик мулк —Совет давлатининг иқтисодий асоси, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий фаровонлигининг ўсиш манбаи бўлиб ҳисобланади. Шу билан бирга ҳар бир совет кишисининг ўз уйи, уй-рўзғор буюмлари, истеъмол ва турмуш учун қулайлик туғдирадиган нарсалардан иборат шахсий мулки ҳам бор.

СССРдаги барча ишлаб чиқариш қуроли ва воситаларининг ҳақиқий эгаси — совет халқидир. Шахсий мулк эса асосан гражданларнинг социалистик ишлаб чиқаришда иштирок этишлари натижасида келиб чиқади. Шунинг учун ҳам совет халқи социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантиришдан, социалистик экономикани мустаҳкамлашдан бевосита манфаатдордир. Давлатимизнинг иқтисодий қувватининг ўсиши совет гражданларининг моддий ва маданий фаровонлигини оширади.

СССР да халқ фаровонлиги ўсишининг асосий манбаларидан яна бири миллий даромаддир. У тўлиғича халқники. Бизнинг мамлакатимизда миллий даромад, 1913 йилга қараганда қарийб 30 марта кўпайди. КПСС Программасида миллий даромаднинг яқин ўн йил ичида икки ярим марта, йигирма йил мобайнида эса беш мартага яқин ўсиши мўлжалланади. Демак, шу муддат ичида аҳолининг жон бошига оладиган реал даромадлари уч ярим баравар кўпаяди. Коммунистик партия Совет Иттифоқида ҳар қандай капиталистик мамлакатдагидан ҳам юқори турмуш даражасини таъминлаш вазифасини қўйди. Бу вазифа меҳнаткашларнинг индивидуал иш ҳақларини ошириш, савдо оборотидаги молларнинг чакана нархларини камайтириш ва аҳолига жамоат фондлари ҳисобига бепул кўрсатиладиган хизматларни кенгайтириш йўли билан амалга оширилади.

Партия Программасида кўрсатилганидек, шахсий эҳтиёжлар ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобига аста-секин қондириб борилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ, аҳолининг шахсий талабларидан анчагина қисми ижтимоий фондлар ҳисобига, бепул таъминланаяпти. Жумладан, бизда медицина хизматидан ҳамма бепул фойдаланади, 50 миллиондан ортиқ меҳнаткашнинг фарзанди давлат ҳисобига илм олмоқда.

Мамлакатимизда саноат ва қишлоқ хўжалигининг ривожланиши натижасида ижтимоий фондлар кўпаяди ва гражданлар шахсий мулкининг аҳамияти аста-секин камайиб боради. Йигирма йилликнинг охирига борганда эса ижтимоий истеъмол фондлари аҳолининг жами реал даромадларининг тахминан ярмини ташкил қилади. Бироқ ҳозирги кунда меҳнаткашларнинг таъминот талабларини қаноатлантиришда шахсий мулк асосий ўринни эгаллаб турибди. «Меҳнатига қараб ҳақ тўлаш, —деб кўрсатилади КПСС Программасида, —яқин йигирма йил мобайнида меҳнаткашларнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини қаноатлантиришнинг асосий манбаи бўлиб қолади». Шундай экан, меҳнат ҳақи ҳисобига жамғарилган шахсий мулк нималардан иборат бўлиши, ундан қандай фойдаланиш мумкинлигини тўғри белгилаш муҳим аҳамиятга эгадир.

Партия ва Совет ҳукумати шахсий мулк билан боғлиқ бўлган масалаларни тартибга солишга ҳар вақт катта аҳамият бериб келмоқда. Бу соҳада 1963 йилнинг март ойида бўлиб ўтган Ўзбекистон ССР Олий Советининг VI чақириқ 1 сессиясида қабул қилинган ва шу йил 1 январдан кучга кирган республикамизнинг янги гражданлик кодекси муҳим аҳамиятга эгадир. Бу кодексда қандай ашёлар шахсий мулк бўлиши мумкинлиги, бундан фойдаланиш, ижарага бериш тартиблари батафсил баён қилинган. СССРда шахсий мулк социалистик ишлаб чиқариш билан бевосита боғлиқдир. У асосан ишчи ва хизматчилар ҳамда колхозчи деҳқонларнинг социалистик ишлаб чиқаришда иштирок этишлари натижасида келиб чиқади.

Ўз бурчларини тўғри тушунган миллионлаб совет гражданлари социалистик ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларида ҳалол меҳнат қилиб топган даромадлари ҳисобига фаровон ҳаёт кечирмоқдалар Лекин, орамизда, хусусий мулкчилик ва бойлик орттириш тенденциясига берилиб кетган, ўғрилик, порахўрлик, савдогарчилик орқасида асоссиз бойлик тўплаб, меҳнатсиз кун кўришга ҳаракат қиладиган шахслар йўқ эмас.

«Узглавместснабсбит»нинг масъул ходимлари Найгоф, Сахорлар ўз мансабларидан фойдаланиб, энг яхши қурилиш материалларини камайтирилган баҳода сотиб олиб давлат ҳисобига икки этажлик уй қурганлар. Комиссия томонидан текширилганда Найгоф ва Сахор каби шахслар бу кошоналари меҳнатсиз даромад ҳисобига қурилганлиги аниқланди. Бу уй-жойлар Тошкент шаҳар Октябрь район халқ судининг қарори билан давлат фойдасига ўтказилди. Ёки Шокир Мираъзамовни олиб кўрайлик. Ўзбекистон кўрлар жамиятининг правлениеси қошидаги «Уззаготторгсирьё» бошқармасига қарашли Октябрь район заготпунктида мудир бўлиб ишловчи Мираъзамов 70 сўм маош олгани ҳолда, Бекзот кўчасида хашаматли уй-жой қурган. Бу ҳам етмаганидек у енгил машина ҳам сотиб олган. Текшириш натижасида Мираъзамов жамият учун хавфли текинхўр эканлиги аниқланди ва Октябрь район халқ судининг қарори билан меҳнатсиз даромад ҳисобига қурган участка ва енгил машинаси давлат фойдасига ўтказилди, ўзи эса икки йил муддат билан бадарға қилинди.

Н. С. Хрушчев эслатиб ўтганидек, бундай шахслар енгил, лекин «сердаромад» ишларга ўрнашиб олиб, ўғрилик ва порахўрлик ҳисобига асоссиз бойлик орттирадилар. Совет кишилари бундай шахсларга ўтмишнинг ярамас иллатларидан бири деб нафрат кўзи билан қарайди. Социалистик қонун эса бундай шахсларга нисбатан тегишли жазо чораларини белгилайди.

Гражданларнинг ҳалол меҳнат билан топган шахсий мулклари—турар-жой, ёрдамчи хўжалик, уй-рўзғор ва шахсий ҳаёт учун зарурий бошқа ашёлар шахсий мулкнинг яна бир хусусиятини ташкил этади. Шуни айтиш керакки, шахсий мулк ҳисобига мўл-кўл моддий бойликлар яратиш ва гражданларнинг ўсиб бораётган талабларининг тўлиғича қаноатлантирилишини мумкин этади. Бу ҳақда Н. С. Хрушчев партиямизнинг XXII съезди минбаридан туриб шундай деган эди: «Мўл-кўлликни шахсий мулкнинг ниҳояланиши деб тушуниш — бизга, коммунизмга ёт тушунчадир. Меҳнаткашларнинг кўп предметларга шахсий истеъмол формаси сифатидаги шахсий мулки, бу мулк зарур меёрда бўлса ҳамда бирдан-бир мақсадга айланмаса, коммунистик қурилишга зид келмайди. Лекин кўпайиб кетган шахсий мулк маълум шароитда ижтимоий тараққиёт йўлидаги ғовга, хусусий мулкчилик одатларининг манбаига айланиши ва майда буржуача айнишга олиб бориши мумкин».

Шахсий мулк гражданларнинг таъминот характерига эга бўлиши лозим. Янги қонунга мувофиқ, эр-хотин ва уларнинг вояга етмаган болалари ихтиёрида 60 квадрат метрдан ошиқ бўлмаган, бештагача хонаси бўлган бир ҳовлиси бўлиши мумкин. Турар-жойи бу миқдордаги оила аъзоларининг эҳтиёжини қондириш учун камлик қилса, маҳаллий Советларнинг ижозати билан белгиланган ҳажмдаги уй қуриш ёки сотиб олиш учун рухсат берилади.

Шахсий мулкнинг эгалари ўз мулкларидан белгиланган тартибда фойдаланишлари керак. Уй-жойларни систематик равишда ижарага қўйиш, енгил автомашиналарда кира қилиш ман этилади. Чунки бундай қилиш социалистик жамиятимизнинг табиатига ётдир. Ишёқмаслар, савдогар, ўғрилар ва ижтимоий фойдали меҳнат қилмай, давлат, кооператив, жамоат ташкилотлари ҳамда турли йўл билан гражданлар ҳисобига яшовчи шахслар бўлишига бизда йўл қўйилмайди. Бинобарин, социалистик қонун ҳалол меҳнат меваси бўлган шахсий мулкни ўз мақсадлари учун тўғри ишлатаётган кишиларнинг ҳуқуқларини ҳар томонлама ҳимоя қилади.

Амалдаги қонунга асосан гражданларнинг шахсий мулки бўлган уйларни маълум ҳақ ҳисобига ижарага қўйиш мумкин. Лекин ижара ҳақи шундай уйлар учун қонун билан белгиланган ставкалар даражасидан ошиб кетмаслиги керак.

Агар гражданлар меҳнатсиз даромад олиш мақсадида доимий равишда, қонун билан белгиланган ставкалардан ортиқ баҳода уйларни ижарага берсалар, бу уй-жойлар давлат фойдасига бепул олиниши мумкин. Шунингдек уй-жойлар, дачалар меҳнатсиз даромад ҳисобига олинганлиги ёки қурилганлиги аниқланса, ҳақ тўланмай меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари фондига ёки тегишли жамоат ташкилотларига топширилади.

Қонун билан белгиланган бу қоидалар ўз шахсий манфаати йўлида ғайри-қонуний ҳаракат қилувчиларга қарши қаратилган бўлиб, гражданларнинг ўз ҳалол меҳнатлари ҳисобига орттирган уй-жой ва бошқа шахсий мулк ашёларидан тўғри фойдаланиш ҳуқуқларини тўлиқ амалга оширишга тўсқинлик қилмайди.

Шахсий мулкка хос бўлган юқоридаги қоидаларнинг тўғри амалга оширилиши давлат ва гражданларнинг манфаатларини ҳимоя қилишни таъминлаш билан бирга, совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялашга ҳам катта ёрдам беради.

Т. АЮБОВ,
юридик фанлар кандидати.

Оҳангарон шаҳар савдо бўлимига қарашли «Ангренторг»нинг Ғ. Абдуллаев раҳбар бўлган 44-магазин коллективи Оҳангарон ГРЭСи ишчи ва хизматчиларига намунали хизмат кўрсатиб, ойлик савдо планларини мунтазам ошириб бажармоқда. Шу билан биргаликда коллектив коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун ҳам курашмоқдалар. Суратда: магазинда савдо пайти.

М. Нуриддинов фотоси.

ЛОЙИҲАЛАР—ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

Ўрта Осиё, шу жумладан Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида дарёларнинг аҳамияти жуда катта. Қишлоқ хўжалигимизнинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликнинг ривожланиши сувга боғлиқдир.

Ўрта Осиё иқлими қурғоқчил бўлса ҳам, бу ерда жуда кўп дарё бор. Булардан баъзилари ғоят улкан ва серсув дарёлардир. Лекин, дарёлар территорияда бир текисда жойлашмаган.

Сирдарёнинг суви билан 1 миллион 600 минг гектардан кўпроқ ер суғорилади. Амударёдан эса Ўрта Осиёдаги барча дарёлар сувининг деярли ярми оқади. Амударё эса ўз йўлини тез ўзгартириб туради.

Дарёларнинг «сир-асрор»лари ҳаммадан кўра «Средазгипроводхоз» илмий-текшириш институти коллективига аён. Институтнинг илмий-текшириш бўлими кўпгина лойиҳаларни ишлаб чиқди. Лойиҳада кўрсатилган иншоотнинг кичик модели ишланди ва синаб кўрилди.

Бундан ташқари ҳозир янги қуриладиган Почкамар иншоотларининг моделлари тайёрланган. Чортоқсой сув омборига доир иншоотларни ҳам текшириш тараддуди кўрилмоқда .

Иншоотларни йиғма узелларга айлантириш ва уларни индустриаллаштириш масаласи галдаги муҳим вазифалардан бири. Ўрта ва пас босимли сув чиқарувчи иншоотда эса сув остида чўкмалар тўпланиб қолади. Ҳозирда эса бу хил чўкмалар (қум, шағалларни) иншоотларга ўтказмаслик чоралари кўриляпти. Бунинг учун ҳар хил конструкциялар ишлаб чиқилади.

Қорадарёда Кампирровот сув омбори каби катта ва янги ирригация иншоотлари барпо қилинмоқда. Кампирровот сув омбори қурилиши билан энг катта суғориш системаси бўлган Андижон-Шаҳрихон суғориш системаси ҳамда жанубий Фарғона канали қайтадан қурилиши натижасида бутун Фарғона воҳаси сув билан тўла таъмин этилади.

Шунингдек, келгусида ўрта ва пас босимли сув чиқариш иншоотлари ҳам кўплаб қурилади.

Илмий-текшириш лабораториямиз Ўрта Осиёдаги сув чиқарадиган иншоотларни ўрганиб, сув иншооти ўзанини тартибга солишнинг аҳамияти нақадар катта эканлигини аниқлади.

Дарёлардан сув чиқариш иншоотлари такомиллашди. Ирригация ҳамда гидроэнергетик каналларга чўкиндилар (қум, шағал) тўлишига йўл қўймайдиган қурилмани вужудга келтириш масалалари ҳал этилди. Лаборатория, шунингдек, янги типдаги сув чиқариш иншоотини ишлаб чиқди. Бу иншоот орқали каналга ўтадиган сувда чўкинди берида қурилган каналга ўтмайди.

Ю. НУРМУҲАМЕДОВ,

«Средазгипроводхоз» илмий-текшириш институтининг старший инженери.

ФЕВРАЛЬ БОШЛАНДИ. КЎКЛАМ ЯҚИН. ЭКИШГА ҲАРТАРАФЛАМА ПУХТА ТАЙЁРЛАНАЙЛИК!

Суратда: кенгашда Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги «Ленин йўли» колхозининг агроном-энтомологи ўртоқ Т. Йўлдошев ҳосил душманларига қарши қандай қилиб курашиш ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини ўртоқлашмоқда.

В. Салов фотоси.

ҲОСИЛ ДУШМАНЛАРИГА ҲУЖУМ

Жонажон партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленуми катта химияни жадал ривожлантириш асосида коммунистик мўл-кўлчиликни барпо этишнинг конкрет йўлларини белгилаб берди.

Областимиз меҳнаткашларининг қишлоқ хўжалиги соҳасида эришган муваффақиятлари кўп томонлама химия мўъжизаларига боғлиқ. Мана шу химия маҳсули ёрдамида ҳосилдорликни оширамиз, ғўза ва бошқа экинлар душманига қарши курашамиз.

Кўп йиллар давомида олиб борилган кузатишлар натижасида пахтани турли касалликлардан ва ёввойи ўтлардан сақлаб қолиш учун сарфланган бир сўмлик химиявий ўғитлар ва дорилар 6 сўмлик пахтани, сабзавотчиликда эса 8 сўмлик маҳсулотни, боғдорчиликда 20 сўмни тежаш мумкинлигини аниқланди.

Бу борада ўсимликларни ҳимоя қилиш область станцияси ходимлари жиддий иш олиб боряптилар. Улар экинлардаги ҳар хил касалликнинг келтирадиган зарарини диққат билан текширмоқдалар, уни йўқотиш йўлларини қидириб топмоқдалар, колхоз ва совхоз мутахассислари билан доимий алоқада бўлиб иш кўрмоқдалар.

Ҳар бир хўжаликда ўсимликларни ҳимоя қилиш тадбирларини амалга оширадиган иккиучтадан мутахассис бор. Уларнинг кўпчилиги олий ва ўрта махсус таълимга эга бўлиб, олиб бораётган ишлари ҳам диққатга сазовордир.

Ўтган 1963 йилда областимиз колхоз ва совхозлари меҳнаткашлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари душманларига қарши курашабориб, 342 минг гектар ерни химиявий доριворлар билан ишладилар.

Машина терими олдидан 98,5 минг гектар пахта майдонидаги ғўзалар дефолиация қилинди. Бу тадбирларни амалга оширишда қишлоқ хўжалиги авиациясидан, машиналар ва аппаратлардан кенг фойдаланилди. Дефолиация кенг қизиган даврда самолётлар сони 49 тага етди. Бир қатор экипажлар, механизатор ва мутахассислар жонбозлик кўрсатиб ишладилар. Бу ўринда «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг агроном-энтомологи Н. Новиков, 1-«Оққўрғон» совхозининг агроном-энтомологи К. Убайдуллаева, «Пискент» совхозининг агроном-энтомологи Б. Шибалов, Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги «Полярная звезда» колхозининг агроном-энтомологи Пак Николай ва бошқа ўртоқларнинг меҳнатларини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак.

Бироқ ғанимат дамлардан унумли фойдаланмаган, дефолиацияга етарли эътибор бермаган колхоз ва совхозлар ҳам бор.

Оққўрғон ва Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаларига дефолиация қилиш учун айни бир вақтда — биринчи сентябрда самолётлар юборилди. Ишни яхши ташкил қилабилган оққўрғонлик азаматлар 20 сентябргача 25 минг гектар ерни дефолиация қилдилар. Янгийўлликлар эса, ишга совуққонлик билан қараб, фақат 20 сентябрдан кейин ғўза баргини тўкишга киришдилар. Бошқарма пахтакорлари жами бўлиб 10 минг гектар ерни дефолиация қилдилар, холос. Табиийки бу ҳол пахта тайёрлаш планининг бажарилишига салбий таъсир қилди. Оққўрғонликлар маррага биринчи бўлиб етиб келдилар. Янгийўлликлар эса пойганинг охирида қолдилар.

Профилактив тадбирлар ўз вақтида ўтказилмаганлиги натижасида Янгийўл бошқармасидаги Карл Маркс номли, «Ленинизм» колхозларида, машина теримида дуруст натижага эришилмади, терим кечиктирилиб ҳосилнинг талайгина қисми ёмғир, қор остида қолиб кетди, сорти бузилди.

Айрим хўжаликларда махсус омборхоналар йўқлиги сабабли заҳарли химикатлар очиқ ҳавода қолиб кетиб, қимматини йўқотаяпти. Бундай химикатлардан фойдаланилганда кўзланган натижани олиб бўлмайди, ғўзаларга ишлатилган ўғитлар сифатини йўқотади.

«Узсельхозтехника»нинг Юқори Чирчиқ, Бўка, Бекобод базаларида бу ишга совуққонлик билан қаралаяпти. Бунга қарши кескин курашиш керак. Колхоз ва совхоз раҳбарлари жавобгарликни тўла ҳис қилган ҳолда иш тутишлари лозим.

Ғўза зараркунандаларига қарши курашда авиациядан янада кенгроқ фойдаланиш керак. Авиаторларнинг сифатли ва унумли ишлашлари учун барча шароитларни яратиб бериш лозим.

Ана шундай тадбирлар моҳирлик билан амалга оширилганда, химия маҳсули бўлган ўғитлар ва заҳарли химикатлардан ўринли фойдаланилгандагина пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари душманларини тўла қириб ташлаш мумкин бўлади.

Яқинда Тошкент қишлоқ область партия комитети колхоз, совхоз агрономлари ва мутахассислари иштирокида ўсимликларни ҳимоя қилиш область станциясининг директори ўртоқ С. Бондаренконинг: «Ҳосил душманларига қарши курашда ўтган йилги якунлар ва бу йилги режалар» деган темадаги докладини тинглади ва муҳокама қилди. Ўсимлик карантини давлат инспекцияси Тошкент областининг бошлиғи З. Тарзиев, граждан ҳаво флотининг вакили А. Володин ўртоқлар қўшимча доклад қилдилар.

Музокараларда сўзга чиққан «ЎзССР беш йиллиги» совхозининг энтомологи Н. Новиков, Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги «Ленин йўли» колхозининг агроном-энтомологи Т. Йўлдошев, Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Коммуна» колхозининг боғдорчилик агрономи С. Холхўжаев ва бошқа ўртоқлар йиғилганларни ҳосил душманларига қарши кескин курашга чақирдилар.

Кенгаш ишида қишлоқ область партия комитетининг иккинчи секретари П. В. Костриков қатнашди. Қишлоқ область ижроия комитети раиси Э. Т. Шайхов кенгаш ишига якун ясади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

ФОЙДАЛИ ҚЎЛЛАНМА

Ўзбекистон ССР давлат нашриёти Абдураҳмон Каримовнинг «Сабзавот экинлари агротехникаси» китобини нашр этиб, жуда яхши иш қилди. Бу китоб колхоз ва совхоз раҳбарлари, агрономлар, бригада ва звено бошлиқларининг кундалик ишларида амалий қўлланма сифатида хизмат қилишга мўлжалланган. Китоб сабзавот-полиз ва картошка экинларидан мўл ҳосил етиштиришда фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасига таянишнинг афзалликларини конкрет мисолларда кўрсатиб берган.

Китобда аҳолини юқори сифатли хилма-хил сабзавотлар билан таъминлаш вазифаларига алоҳида эътибор берилган.

Китобда помидор, бақлажон, қалампир (гармдори), карам ўсимликлари, пиёз, саримсоқ, бодринг, полиз экинлари, картошка ва бошқа сабзавот экинларининг биологик хусусиятлари ва уларнинг асосий агротехника усуллари мукаммал баён этилган.

Республикамизнинг, жумладан Тошкент областининг сабзавоткор хўжаликларида кўпгина қимматли сабзавотлар, чунончи салат, исмалоқ, укроп, кашнич, жамбил ва бошқалар жуда кам экилади. Лекин ўсимликлар таркибида витаминларнинг кўплиги, тезпишарлилиги, мазалилиги жиҳатидан бошқа сабзавотлардан устун туради ва сердаромад ҳисобланади.

Сабзавоткор хўжаликларда ҳозирча камроқ тарқалган, лекин қимматли кўк резавор сабзавотларнинг ассортиментини кўпайтириш бугунги куннинг асосий вазифаси ҳисобланади. Шунинг учун ҳам китобда халқ истеъмолида катта аҳамиятга эга бўлган кўк резавор ўсимликлар агротехникасининг тўла-тўкис ёритилиши мақсадга мувофиқ ва фойдалидир.

Китобда ана шулар содда ва оммабоп қилиб баён этилган. Лекин китоб айрим камчиликлардан ҳоли эмас. Аввало унда Ўзбекистон шароитида аҳамияти жуда кам бўлган сабзавот ўсимликлари навларининг тўлатўкис таърифи баён этилмаган.

Шу кунларда Тошкент областининг деярли кўпгина колхоз ва совхозларида картошканинг янги «Седов» нави экилаётир. Бу нав тезпишарлиги, серҳосиллиги жиҳатидан Ўзбекистонда экиладиган эртапишар картошка навлари орасида биринчи ўринни эгаллайди. Лекин кўпчиликни қизиқтираётган ва перспективага эга бўлган бу навнинг мукаммал таърифи берилмаган. Тошкент области ҳамда республикамизнинг бошқа областлари учун аҳамиятли бўлган карамнинг Тошкент 10 нави, тарвузнинг эртапишар навлари ҳамда «Мраморний», «Ҳайитқора» каби ўрта ва кечпишар навларининг ҳатто қисқача таърифи ҳам берилмаган. Булардан ташқари бақлажоннинг Исполин 63, длинний фиолетовий 239 навлари, кенг тарқалган маҳаллий аччиқ гармдори навлари (Марғилон 330, Наманган ва Қўқон аччиқ қалампирлари) тўғрисида бир оғиз ҳам сўз йўқ.

Китобнинг баъзи жойида чалкашликларга йўл қўйилган. 169-бетида кўк резавор сабзавотлардан шавель тўғрисида гапирилган. Шуниси қизиқки, автор бу ўсимликни шгавель (қўзиқулоқ) деб рус ва ўзбек тилларидаги номларини кўрсатмоқчи бўлиб хатога йўл қўйган. Аввало шавель ва қўзиқулоқ бирхил ўсимлик эмас. Иккинчидан бу икки ўсимлик турли оилаларга мансубдир. Шавель тарансимонлар оиласига, қўзиқулоқ эса лабгуллилар оиласига мансубдир.

Баъзибир сабзавотларнинг номи баъзи жойларда рус тилида берилган. 4-бетда исмалоқ шпинат дейилган. Булардан ташқари баъзи сабзавотларнинг номи республикамизнинг турли область шеваларида турлича аталади, лекин китобда фақат биргина номи кўрсатилган. Ровоч ўсимлигини Сурхондарё, Самарқанд ва бошқа баъзибир область шеваларида «чукри», «чухра» деб аталади, китобда эса фақат ровоч деб олинган. Тошкент ва баъзибир шеваларда қалампир гармдори дейилади. Лекин автор гармдори сўзини нима учундир қўлламаган. Китобда баъзи терминлар ишлатилганда ҳозирги замон ўзбек тили қоидаларига тўла риоя қилинмаган. Соябонгуллилар оиласи китобнинг 132-бетида «зонтиксимон гулли», 134-бетида «соябон гуллилар», 137-бетида «соявонг у л л и», 168-бетида «соябонгуллилар» деб ёзилган. Китобнинг 30-бетида помидорнинг Марглаб нави «Маргилоб», мозаика касаллиги «Мазайка» дейилган ва ҳоказо.

Лекин юқорида кўрсатилган камчиликларга қарамасдан китоб колхоз ва совхоз раҳбарлари, агроном ҳамда бригадирлар учун яхши қўлланмадир. Кўрсатилган камчиликлар тузатилиб, китоб қайта нашр қилинса фойдали бўлур эди.

А. УМАРОВ,
Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, Тошкент қишлоқ хўжалик институти сабзавотчилик кафедрасининг ўқитувчиси.

КОЛХОЗ АКТИВЛАРИ ЎҚИМОҚДА

Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинград» колхозининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини ҳаётга татбиқ қилиш борасида ўрнак олса арзийдиган ишларни амалга оширмоқдалар. Марказий Комитетининг Пленумидан сўнг колхозчилар ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар олиб, бу йил пахта, каноп пояси, маккажўхори, шоли, беда, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтиришга бел боғладилар.

Ҳозир колхозда мўл ҳосилга пухта замин яратиляпти. Айниқса маҳаллий ўғит тўплаш яхши ташкил этилган. Ҳозиргача 300 тоннадан ортиқ компост тайёрланди. Яқин кунлар ичида трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари тўла ремонт қилиб бўлинади.

Механизаторлар, трактор-далачилик бригадаларининг бошлиқлари, сифат инспекторлари агрохимия ўқуви тўгарагида билимларини бойитмоқдалар. Тўгаракка тажрибали мутахассислардан Югай ва Пак ўртоқлар раҳбарлик қилишяпти. Яқинда бўлиб ўтган биринчи машғулот ўсимликни озиқлантириш системаси темасига бағишланди.

Колхозда қишлоқ хўжалик мутахассислари, ўқитувчилар, врачлар — «Билим» жамияти колхоз группасининг аъзолари радио орқали тез-тез лекция ўқиб, партиямиз Марказий Комитети декабрь Пленуми материалларини тушунтириб бермоқдалар.

БУЛАР КЎКЛАМГА ШАЙ!

Техника деҳқоннинг чинакам дўсти, оғирини енгил қиладиган қудратли куч. Юқори Чирчиқдаги «Ленинский путь» колхозининг азамат кишилари ана шу техникага суяниб, ҳар йили қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ҳосил олишяпти.

— Иш қуролинг соз бўлса, — дейди моҳир механизатор Хван Ин-дю, — машаққатинг оз бўлар. Биз ана шунга яхши тушунамиз. Тракторчиларимиз экин майдонларини сифатли шудгорлаб бўлганларидан кейин дарҳол техника ремонтини бошлаб юборган эдилар. КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги февраль Пленуми шарафига ўзаро мусобақалашиб ишлаган касбдошлар яхши натижага эришдилар.

Дарҳақиқат шундай. Агар колхознинг устахонасида бўлсангиз 8 та С—80, 14 та ДТ—54 ва ўнлаб чопиқ тракторларини кўкламга шай бўлиб саф тортиб турганлигини кўрасиз. Бу моҳир механизаторлардан Шин Федор, Ким Анатолий, А. Анорбоев, слесарь ва токарлардан Шин Ки Гван, Г. Журавлев, Сим Михаил, Б. Ҳакумулин ўртоқларнинг фидокорона меҳнатлари самарасидир.

Эндиликда механизаторлар кўкламни шайланиб кутиб олиш учун техниканинг тахт эканлигидан ўзлари ҳам мамнун бўлмоқдалар.

М. ИСМОИЛОВ.

ПУХТА ЗАМИН

Етти йилликнинг бешинчи йили Бекобод бошқармасидаги 3-«Далварзин» совхозининг 4-бўлимида муваффақиятли якунланди. Деҳқонлар гектар бошига 25 центнердан хирмон кўтариб, партиямиз томонидан белгиланган маррага етиб олдилар.

Улар 1964 йилда ҳам янада катта ютуқларни қўлга киритишни кўнгилга тугиб, ҳосил батамом йиғиштириб олингач саҳий ерларини оби-тобида ҳайдаб қўйган эдилар. Эндиликда асосий диққат-эътиборларини иложи борича кўпроқ маҳаллий ўғит тўплаш, суғориш шохобчаларини тозалаш ишларига қаратишяпти. Ҳозир ҳар куни икки трактор прицепи ва тўрт аравада 30 тоннадан гўнг ташиляпти. Бу ишда Ювошбой Бўкабоев, Абдували Қолдибоев, Жўрабек Тошмуродов ўртоқлар айниқса ғайрат қилишяпти.

Бўлим пахтакорлари КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленумини «биз баҳорга ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдик» деган қувончли хабар билан кутиб олишмоқчи.

А. ЭГАМҚУЛОВ.

ТЕХНИКАНИНГ ҚАДРИГА ЕТМАЁТИРЛАР

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ рейд бригадаси

Мўл ҳосил етиштиришга астойдил бел боғлаган деҳқон ёзнинг ғамини қишда ейди. Кўкламни шайланиб кутиб олиш учун ҳамма нарсани тахт қилиб қўяди. Лекин бу колхозда бўлганимизда ана шу ҳаракатни тўла ҳис қилмадик. Дала йўлларида маҳаллий ўғит ташиб келаётган, далага ўғит чиқараётган колхозчилар учрамайди.

Устахонада ҳам бундай қараганда иш бораётганга ўхшайди-ку, лекин аслини олганда ҳар ким ўзи билганича келиб-кетиб юрибди. Трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг ремонти узел поток усулида эмас, эскирган усул билан ремонт қилинаётир.

— Ўзим ҳам ҳайронман, — дейди устахонанинг мудири ўртоқ Н. Баркашев, — совуқ бўлгани учунми сира ишимиз юришмаяпти. Лекин хотиржам бўлаверинглар, бир ғайрат қилсак ремонтни февраль ойидан қолдирмасдан тугаллаб қўямиз.

Идоранинг биқинида атрофи тахта девор билан ўраб қўйилган катта майдон бор. Бу ерда терим машиналари даладан қандай келтирилган бўлса, шундайлигича қор-ёмғир остида қолиб занглаб ётибди.

Ажабо, нега бу ерда жўшқин меҳнат ҳарорати сезилмайди. Нега кўкламга ошиқмайдилар, нега хотиржамлик. Ёки колхоз ўтган йили пахта планини ошириб бажариб юборганлиги туфайли ютуқларидан эсанкираб қолдими?

Йўқ. Аксинча ўтган йилги натижа колхоз раҳбарларига сабоқ бўлиши, улар ҳамма куч ва имкониятларни сафарбар қилиб, кўклам экиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўришлари лозим.

Мана асос: Карл Маркс номли колхоз ўтган йили ҳар гектар ердан атиги 17,1 центнердан ҳосил олиб пахта планини бажара олмай доғда қолди. Балки техника етишмагандир, ёки ўғит камлик қилиб қолдими? Агар бу колхознинг имкониятларини Охунбобоев номли колхознинг имкониятлари билан солиштирадиган бўлсак, масала равшан бўлади. Бу колхозда 80 дан ортиқ механизатор бор, шунга яраша техника ҳам етарли. Пахта териш машиналарининг сонидан ҳам нолиб бўлмайди. Охунбобоев номли колхознинг машинасидан кўп бўлса кўпки, кам эмас. Карл Маркс номли колхозда ҳам Охунбобоев номли колхозда ҳам бир гектар пахта майдонига бир тоннадан ўғит ишлатилди. Ҳосилдорлик қандай бўлганлигини юқорида айтдик. Охунбобоев номли колхозда эса гектаридан 30 центнердан ошириб пахта олинди. Булардан кўриниб турибдики, Карл Маркс номли колхозда экиш ва ғўзани парвариш қилиш, ўғитдан фойдаланиш машина терими ишлари юксак савияда ташкил этилмади. Шунинг учун ҳам пахта плани бажарилмай қолди. Колхоз устахонасини айланар эканмиз, ана шулар ҳақида мулоҳаза юритардик.

Охунбобоев номли колхознинг раиси ўртоқ М. Рўзиматовнинг бир гапи эсимизга келди.

— Бизлар, — деган эди у, — бир суҳбатида, — йиғим-терим ишлари тамом бўлиши билан дарров фурсатни бой бермай ремонт ишларига киришамиз. Нега деганда қиш-қировли кунлар кўз-ўнгимизда гавдаланадида. Агар бугунги ишни эртага қўйсак, кейинчалик ўзимизга қийин бўлишини биламиз.

Биз колхоз раисининг механизация бўйича ўринбосари ўртоқ А. И. Барсуковга ана шу гапларни эслатдик. Қандай яхши. Ҳозир Охунбобоев номли колхоз механизаторлари ремонтни аллақачоноқ тугаллашиб дам олиб юришибди.

Барсуков ҳақиқатан ҳам колхозда техникани ремонт қилиш чўзиб юборилаётганлигини тан олди-ю, лекин нима учун шунга йўл қўйилаяпти деган саволга аниқ жавоб беролмади.

Ҳамма гап шундаки, собиқ раис ўртоқ Абдуллаев оғизда техника тўғрисида кўп мақтов гапларни айтгани билан амалда унга яхши муносабатда бўлмади. Агар унга дабдурустдан шундай десангиз сиздан хафа бўлиши ҳам мумкин.

— Нега ундай дейсиз. Ахир ўтган йили бизнинг далаларимизда 22 та пахта териш машинаси ишлади-ку, улар билан озми-кўпми пахта тердик!

Бу тўғри. Лекин колхознинг қанчадан-қанча маблағи сарфланган бу машиналари нега яхши сақланмайди? Бу тўғрида гап кетганида механизаторларнинг ҳам фиғони палак бўлади.

— Раисимиз, — дейишади улар. Ҳар йили мажлисда кўпчиликнинг олдида машиналар сақланадиган бостирма қурамиз, ундай қиламиз, бундай қиламиз деб ваъда берадилар-у, лекин мажлис тамом бўлгач, эсларидан чиқиб кетади. У кишининг қилаётган баъзибир ишлари молхона йўқ бўлатуриб мол сотиб олганга ўхшайди. Ўтган йили яна иккита янги ХВС-1,2 машинаси сотиб олинди. Бу машиналар ҳам эски машиналар қаторида очиқ ҳавода занг босиб ётибди. Хўжакўрсинга машиналарни қаққайтириб қўйиб, уларнинг умрини зое ўтказгандан нима фойда?! Илғор колхозларда ҳар бир машина билан 60—70 тоннадан пахта терилади, бизнинг колхозда эса ўтган йили машиналарнинг сони кўп бўлгани билан ишнинг унуми бўлмади.

Машиналар келтириб қўйилган майдонга кирдик. Ҳақиқатан ҳам техниканинг аҳволига ачинасан киши. Бу ерда янгигина келтирилган бир неча зигзаг бороналар ҳам қор ичида кўмилиб ётибди.

Бу колхозда кўкламга тайёргарлик юзасидан қилиниши лозим бўлган бошқа ишлар ҳам ўлда-жўлда. Эндигина 1800 тонна компост тайёрланибди. Колхозда 200 гектар ўтлоқ ер бор. Бу ерларнинг ўтини йўқотиш учун айни шу кунларда ҳайдаш лозим. Бегона ўт илдизлари ер юзасига чиқиб, совуқда уруғи қуриб битади. Лекин бу соҳадаги иш ҳам қониқарли эмас. Эндигина 27 гектар ер ҳайдалди.

Ўша куни собиқ раис Абдуллаевни учрата олмадик. Айтишларига қараганда у машҳур «Қизил Ўзбекистон» колхозида очилган тажриба мактабига кетган экан. Абдуллаев машъал колхозда бўлганида у ерда трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш, машиналарни сақлаш ишлари қандай ташкил қилинганлигини кўриб, ўзининг колхозидаги ишлар билан солиштириб тегишли хулоса чиқаргандир.

М. АБУБАКИРОВ,
Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги «Машъал» газетасининг редактори.

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» газетасининг махсус мухбири.

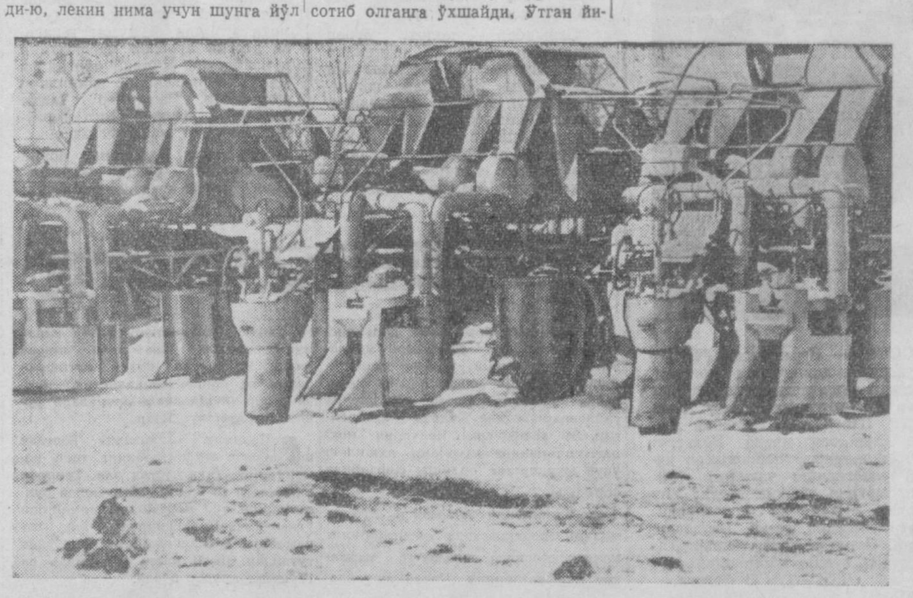

Масъулиятсизлик ҳам шунчалик бўладими?! Сиз кўриб турган мана бу икки суратни фотомухбир ўртоқ М. Нуриддинов «Узсельхозтехника»нинг Урта Чирчиқ районидаги савдо базасида олган. Қаранг, қишлоқ хўжалик техникаси қандай аянчли аҳволга солиб қўйилган. Бу, база директори А. Шин, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошлиғи А. Г. Мелик-Карамян ўртоқларнинг ўта масъулиятсизлиги натижасидир. База территориясида 11 та янги ХВС—1,2 пахта териш машинаси очиқ ҳавода бошпанасиз ётибди. Бундан ташқари 7 комплект НКУ — 4—6 А, икки комплект КП культиваторлари, 3 та КХ—3 комбайни, 5 та силос комбайни, 53 та чигит экадиган сеялка, битта трактор, битта лавлаги йиғувчи комбайн ва бошқа бир қанча қишлоқ хўжалик машиналари қор остида занг босиб ётибди. А. Шин ва А. Г. Мелик-Карамян ўртоқлар! Давлатнинг неча-неча юз минг сўмлик асбоб-ускуналарини шундай аянчли аҳволда сақлашга виждонларингиз қандай чидаяпти?!

Янги шеърлар

РУБОИЙЛАР

I

Дарёни кўрганда меники дер тоғ,
Мен унинг ошиғи дейди кулиб боғ,
Эл туни юлдуздек чаманзор бўлса,
Меники дейди бор қудрати чароғ.

II

Дил соат милидай юриб туради,
У ҳаёт ишқила уриб туради,
Унинг ҳар нафаси ақл кўзидир,
Жаҳонни ойнадай кўриб туради.

III

Биз чўлга қофия изласак — йўлдир,
Гар йўлга қофия изласак — кўлдир,
Чўлга йўл, йўлга кўл ҳамроҳ бўлганда
Янги боғ гуркираб, маҳсули—мўлдир.

IV

Кўз инсон борлиғин кўзгуси эрур,
Дилдаги сирнн тарозуси эрур,
Ўзини оламга тенг қиёс этса,
Қуёшдек равшанлик орзуси эрур.

НАЗАРМАТ.

* * *

I

Қиш ўтар, баҳор келар, ҳар баҳорнинг ёзи бор,
Ҳар бир зарраки унда инсон қўлин изи бор,
Гар боқсанг ўтган йиллар, ҳаёт зарраларига,
Унда бобо-бувилар орзу-умид, ақл сўзи бор.

II

Иш унумини ғанимат фурсатдан изла,
Ақл чироғини китобдан-ҳикматдан изла,
Тун осмонида қуёшни кўрганинг борми,
Бахт, омад келмас ўзича — меҳнатдан изла.

III

Чўл қувиб янги бўстонни қучдим.
Қалбим тўла ғурур, имконни қучдим.
Шиорим — Қардошлик, Тинчлик, Озодлик, —
Меҳнат, Бахт-Саодат—замонни қучдим.

IV

Меҳнат қил, ижод эт кенг майдон очурсан,
Очганда ҳам доим — кўп ҳар он очурсан,
Томчидан кўл бўлса, сен дарё бўлиб оқ,
Ҳаёт денгизида океан очурсан.

Тошмамат РЎЗИБОЕВ.

ҚОР

Фасли қиш. Альп чўққиларга дуркун-дуркун қор қўнди,
Лалмикорга баҳор қўнди, водийларга зар қўнди,
Баланд тоғлар парво қилмай тутиб турар тўшини,
Саҳий боғбон бошлаб қўйди эрта баҳор ишини.
Қирда деҳқон қўшиқ айтар, — ақраб келди айқириб,
Ҳам қалтанглаб қавс келди қор. ёмғирни ёғдириб.
Қиш қишлигини қилсин — майли қалинроқ ёғсин.
Каклик ови қилгулик — дилга монандроқ ёғсин.
Мўйсафидлар қалин қорни нонга тобин, дейдилар.
Жами кўкат, гиёҳ учун қонга тобин, дейдилар.
Саратонда жайрон учун жонга тобин, дейдилар
Айни жовза ғубори йўқ танга тобин, дейдилар.
Дараларга тиззадан майли баландроқ ёғсин,.
Ернинг нақ қат-қатига майли пайвандроқ ёғсин.
Мисоли оқ кабутарлар уваларни қопласин.
Ўркач-ўркач чўққиларни, дараларни қопласин.
Саҳроларга лим-лим оқар дарёларни қопласин,
Боғларни ёз обод этар шўх сойларни қопласин.
То ҳамал, ҳут келгунча майлига минг бор ёғсин.
Оқ қанд ҳам оқ қоғоздан минг бор беғубор ёғсин,
Шоир дилдан нома битар, достон битар қунт билан
Оқ қоғозда саҳроларга бўстон битар қунт билан —
Гўё осмон билан ернинг ҳангомасин ёзар у.
Туман йиллик бахтимизнинг йилномасин ёзар у.

Тўра СУЛАЙМОН.

ТЎРТЛИКЛАР

I

Қовоқ солиб ўтар қаҳратон,
Қаҳри келса қўзғатар бўрон,
Ёвга бўлган қаҳримга лекин
Тенг келолмас қаҳри ҳеч қачон.

II

Танинг кир бўлса, қўлинг кир
бўлса,
Ювиш мумкин сувда ҳар қачон.
Фикринг кир бўлса, кўнглинг кир
бўлса,
Юволмайсан ҳатто тўкиб қон.

III

Дерлар: «Юрак — худди шиша
бўлади
Парчаланса кимлар бутун қилади?»
Босиб ўтма парчаланган юракни
Синган шиша оёғингни тилади.

IV

Қизни севмоқ — ҳаётни севмоқ,
Севги — гўзал ҳаётдир мутлоқ.
Муҳаббатни билмаган йигит
Ҳаётга ёт, бизлардан узоқ.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ.

Кеча Муқимий номидаги ўзбек музикали драма ва комедия театри ижодий коллективи Ватанимиз пойтахти Москвага гастролга жўнаб кетди. Москвалик санъат ишқибозлари театрнинг таниқли санъаткорлари билан бирга талантли ёш артистларни ҳам кўришга муяссар бўладилар. Сиз кўриб турган бу суратда театрнинг бир группа артистлари (чапдан) Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Т. Жаъфарова, артистка О. Фаёзова, Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Л. Саримсоқова, артист С. Раҳимжонов, Ўзбекистон ССР-да хизмат кўрсатган артистка Э. Жалилова ҳамда артистлар М. Каримова, Р. Раҳимова, А. Юсуповлар Москвага жўнаб кетиш олдидан суҳбатлашиб турибдилар.

Л. ГЛАУБЕРЗОН фотоси.

ХИМИКЛАР ҲУЗУРИДА

Яқинда Глиэр номли республика музика интернат-мактабининг юздан ортиқ юқори синф ўқувчилари ва бир группа ўқитувчилари Чирчиқ шаҳар химикларининг меҳмони бўлдилар. Ёш музикачилар Электрохимия комбинатида бўлишиб, у ердаги иш процесслари билан танишдилар. Коммунистик мўл-кўлчиликни барпо этишда тинмай меҳнат қилаётган илғор кишилар ва новатор ишчилар билан учрашдилар, суҳбатлашдилар.

Кундузги сменада иш тамом бўлгандан кейин химиклар маданият саройи ишчилар, хизматчилар ва мактаб ўқувчилари билан гавжум бўлди. Бу ерга меҳмон бўлиб келган ёш музикачилар икки бўлимдан иборат катта программада концерт беришди.

Концертда Ф. Мирусмонов раҳбарлигидаги халқ чолғу асбоблари оркестри ва Р. Л. Фелициант раҳбарлигидаги торли оркестр қатнашди. Шарафли меҳнатдан кейин маданий ҳордиқ чиқаришни жондилларидан севган химиклар ёш санъаткорлар томонидан берилган концерт номерларини мароқ билан тинглашди, томоша қилишди. Айниқса, концертда 11-синф ўқувчиси Нузуровнинг оркестр жўрлигида най да чалиб берган ўзбек халқ куйи «Субҳидам», ўқувчи Хўжаевнинг чангда ижро этган «Шодлик», рубобчилар оркестри чалган «Дутор баёти» куйлари, шунингдек мактабнинг 9 синф ўқувчилари опа-сингил Ирина ва Марина Богдановаларнинг фортепиано учун ўзлари яратган «Фонтастик рақс», «Тройка» музика асарлари йиғилганларни хушнуд этди.

Чирчиқ химиклари ўзларига кўрсатилган бу маданий хизмат учун ёш музикачиларга миннатдорчилик билдиришди.

Ж. МАҲМУДОВ.

Қисқа сатрларда

● Калинин бошқармасидаги «Москва» колхозининг Мевазор участкасида 50 дан ортиқ колхозчи хонадонлари радиолаштирилди.

А. Сотволдиев.

● Бўстонлиқда тўрт ойлик тракторчилар курси очилди. Бу ерда қирққа яқин киши билим олмоқда.

Э. Мусаев.

● Тошкент Давлат чет тиллар ва политехника институтларининг студентлари учун виставка массивида янги ётоқхона қурилиб фойдаланишга топширилди. Бунда ҳозир мингдан ортиқ студент яшамоқда.

М. Латипов,
А. Қурбонов.

● Калинин бошқармасидаги «Назарбек» совхозида янги амбулатория ишга туширилди. Шу бошқарманинг «Москва» совхозини Охунбобоев номли майдон билан боғловчи 37-маршрутда автобуслар қатнай бошлади.

Ў. Каримов.

● Қизиқарли химия кечаси Тошкент шаҳридаги «Илғор» ва «Октябрь 40 йиллиги» маҳаллаларида бўлиб ўтди. Кечада химия институтининг илмий ходимлари Тўра Ортиқбоев ва Нажим Қодировлар химиянинг халқ хўжалигидаги аҳамияти ҳақида суҳбат ўтказдилар.

М. Жабборов,
Т. Йўлдошев.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

1 ФЕВРАЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Қўғирчоқ фильми (болалар учун), 18.25 — Телевизион янгиликлар, 18.40 — Комсомолия сўзлайди, 19.30 — Чет эл кинохроникаси ва Ярим станция номли кинокомедия, 20.50 — Севимли экран артистлари.

21.30 — Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 21.35 — Ёшлар ижоди, 22.05 — Телевизион янгиликлар, 22.20 — Концерт (Шарқ куйларидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.

ТОШКЕНТ ТЕЛЕСТУДИЯСИ ЭШИТТИРИШЛАРИ

Ўзбек тилида: 20.50 — Ҳунар—зар (мактаб ўқувчилари учун), 21.15 — Новаторлар минбари.

Рус тилида: 21.35 — Минг қуёшдан ёрқин, 21.50 — Дин ҳақида ҳақиқат (телевизион фильм), 22.20 — Адмирал Ушаков (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/II да Куба қизи, 2/II да кундуз Олтин калит, кечқурун Князь Игорь.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/II да Қонли сароб.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Янги аттракцион — «Йиртқич ҳайвонлар». Ўргатувчи — Вальтер Запашний. Кеч соат 8 да бошланади. Якшанба куни 3 марта томоша кўрсатилади: кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да.

КИНО

Тунги ибодат — «ВАТАН» (эрталаб соат 10, 11-45 минут, кундуз 1 ярим ва 3-15 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қон-қариндош — «ВАТАН», «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Цирк саҳнасига йўл — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

«ТАШГОРГАЗ» ТРЕСТИ
шаҳар газ хўжалиги учун слесарлар тайёрлайдиган

КУРСГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 3 ой.

Камида 7-синф ҳажмида маълумоти бўлган қизлар 18 ёшдан тортиб қабул қилинади ва стипендия билан таъминланади.

Курсга кирувчилар паспорт ва меҳнат дафтарчасини, ишга биринчи марта кирувчилар эса турар жойдан справка ва 2 та фотокарточка тақдим қиладилар.

Ўқиш 20 февралдан бошланади.

Тошкент шаҳар, Фрунзе район, Богдан Хмельницкий кўчаси, 59-а уй, 1-хонада кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин. Телефон 5-17-95.

«УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» ТРЕСТИГА
старший экономист-молиячи,
старший инженер-экономист

керак

Мурожаат учун адрес.: Тошкент шаҳар, Каблуков кўчаси, 43 уй.

«УЗТОРГОДЕЖДА» ТОШКЕНТ ШАҲАР САВДО БАЗАСИГА
склад мудирлари, омборчилар

керак

Мурожаат учун адрес: Физкультурная кўчаси, 18- уйда кадрлар бўлимига учрашилсин.

Бобожонов кўчаси, 136-уйда турувчи Абдураҳмон Ғанихўжаевнинг Ҳамза кўчаси, Уйланиш проезд, 32-уйда турувчи Муаззам Ҳидоятовна Ғанихўжаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар, Белосток кўчаси, 8-уйда турувчи Анвар Мирзахўжаевич Шерхўжаевнинг Янгийўл шаҳар, Маслозаводская кўчаси, 28-уйда турувчи Фавзия Ҳуснуллаевна Шерхўжаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Мальков кўчаси, 22-уйда турувчи Саида Абдусаломовна Акромованинг Уста Олим кўчаси, 16-уйда турувчи Абдувоит Акромовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Отчопар кўчаси, 38-уйда турувчи Турсун Баратовнинг Гуцулов кўчаси, 14-уйда турувчи Сора Каримовна Баратовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ЁППАСИГА ВА БАТАМОМ ҚУРОЛСИЗЛАНИШГА ОЛИБ БОРАДИГАН ЙЎЛ

СССР ҲУКУМАТИНИНГ МЕМОРАНДУМИ ТЎҒРИСИДА ЧЕТ ЭЛ ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ ФИКРИ

МЎҒУЛИСТОН

УЛАН-БАТОР. Монцамэ агентлигининг обзорчиси қуйидагиларни ёзади: Совет ҳукуматининг қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи 18 давлат комитетига тақдим этилган меморандуми кейинги вақтларда Совет Иттифоқининг халқаро кескинликни юмшатиш учун, давлатлар ўртасида ишонч ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш учун илгари сурган амалий таклифлари ва тадбирларидан биридир.

Меморандумда, деб таъкидлайди обзорчи, бир қанча жуда муҳим тадбирлар аниқ ва равшан баён қилинган. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши 18 давлат комитетининг ишига ижобий таъсир кўрсатган бўлур эди ва халқаро вазиятни умуман соғломлантириш ишига қўшилган муҳим ҳисса бўлур эди. Халқлар 18 лар комитетига катта умид боғлаганлар ва бу комитет зиммасига катта масъулият юкланган. Мўғулистон жамоатчилиги 18 лар комитети ақл-идрок садосига қулоқ солиб, Совет Иттифоқи тақдим этган меморандумни амалий суратда муҳокама қилади ва бу меморандумни амалга ошириш чораларини кўради деб қаттиқ ишонади.

ВЕНГРИЯ

БУДАПЕШТ. Венгрия газеталари Совет ҳукуматининг меморандумини биринчи саҳифаларида босиб чиқардилар. «Непсабадшаг» газетаси бу ҳужжатни «Барча ҳукуматлар ва халқлар тинчлик манфаатлари йўлида жипслашадиган бўлсалар, 1964 йилда халқаро аҳволни яхшилаш томон бурилиш бўлиши мумкин», деган катта сарлавҳа остида босиб чиқарди.

ИТАЛИЯ

РИМ. Италиянинг ҳамма газеталари Совет ҳукуматининг меморандумида баён қилинган таклифларга катта эътибор бермоқдалар. «Поэзе сера» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: «Бизнинг вакилимиз кўп томонлама ядро кучларини мақтаётган бир пайтда: Совет Иттифоқи Женевада қуролсизланиш планини тақдим этди». Италия социалистик партиясининг органи «Аванти» газетаси Совет ҳукуматининг таклифларини қуролсизланиш йўлида ўзаро келишилган ва аста-секин рўёбга чиқариладиган конкрет тадбирларни амалга ошириш йўлида олға қараб қўйилган қадамдир, деб атайди.

Италиянинг буржуа газеталари меморандумнинг аҳамиятига баҳо беришда жуда эҳтиёткорлик билан ҳаракат қилмоқдалар. Аммо улар қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи 18 лар комитетида бу меморандум ғоят пухта ўрганиб чиқиш лозим бўлган ҳужжат сифатида ҳамманинг эътиборини жалб этганлигини эътироф қилишга мажбур бўлдилар. (ТАСС).

САЙГОНДА ЯНА ҲАРБИЙ ТЎНТАРИШ

НЬЮ-ЙОРК, 30 январь. (ТАСС). Сайгонда навбатдаги ҳарбий тўнтариш бўлди. Ҳокимият, деб хабар беради Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири, Жанубий Вьетнам армияси биринчи корпусининг қўмондони генерал Нгуен Кхань қўлига ўтди. Унга содиқ бўлган парашютчи қисмлар танклар ва бронемашиналар ёрдами билан 29 январда бундан уч ой муқаддам Ньго Динь Дьемни ағдариб ташлаган ҳарбий хунтанинг қароргоҳини ва Сайгон атрофидаги муҳим позицияларни ишғол қилдилар. Хабарларда айтилишича, ҳарбий хунтанинг асосий раҳбарлари, шу жумладан, генерал Зионг Ван Минь қамоққа олинган эмиш.

Информация агентликларининг Сайгондан берган унчалик тўлиқ бўлмаган чала-чулпа хабарлари янги ҳарбий тўнтариш ташкилотчиларининг ҳақиқий мақсадлари ва тўнтаришнинг характери тўғрисида фикр юритишга унчалик имконият бермайди. АҚШнинг элчихонаси ва Жанубий Вьетнамдаги Америка ҳарбий қўмондонлиги ҳозирча индамай туришибди. Вашингтоннинг расмий доиралари ҳам ҳозирча бу воқеага баҳо бермаётирлар, аммо улар бу мушкулликдан чиқиб олиш мақсадида ҳозир зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар. Чунки улар Жанубий Вьетнамдаги «Эълон қилинмаган уруш» натижасида мана шундай мушкул аҳволда қолдилар. Бироқ, Америка информация агентликлари генерал Нгуен Кхань Жанубий Вьетнамнинг ҳарбий ва ҳукумат доиралари «Жанубий Вьетнамни бетараф қилишга» уринаётганликларига йўл қўймаслик ва мамлакатнинг миллий озодлик кучларига қарши уруш ҳаракатларини активлаштириш мақсадида ҳарбий тўнтариш қилганлигига ишора қилмоқдалар.

Лудуш (РХР) — Мукачево (СССР) — Лемешанлар (ЧССР) бўйлаб ўтган янги кучли электр узатувчи линия ишга туширилди. У Европа социалистик мамлакатлар энергия системасининг бир қисмини ташкил этади. Ҳозир бу системадан Совет Иттифоқи, Польша, Чехословакия, ГДР, Венгрия ва Руминия давлатлари электр қуввати олаяпти. Яқин вақт ичида Болгария ҳам улар қаторига қўшилади. Фойдаланишга топширилган янги участканинг узунлиги 400 километрни ташкил этади. Уни совет, румин ва чехословак энергетиклари қуриб битказдилар. Суратда: Лемешанлардаги подстанциянинг кўриниши.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ЗАНЖИБАРДА НИМА ГАП?

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

Империалистлар мустақил Осиё ва Африка мамлакатларида ўз мавқеларини сақлаб қолмоқ учун, бу мамлакатлар мустақиллигини пучга чиқармоқ учун турли йўллардан фойдаланмоқдалар. Чунончи, улар баъзи давлат раҳбарларини, маҳаллий бой-задагонларни қўлга оляптилар; улар билан тил топишиб, мазлум халқларни яна эзиш ва талашни мўлжаллаяптилар. Империалистлар тузоғига илинган баъзи мамлакатларда маҳаллий ҳукмдорларнинг сотқинлик сиёсатига қарши халқ ҳаракати кучайиб бормоқда. Жафо чекиб мустақиллик олган халқлар ҳақиқий озодликни ва яхши турмуш қуришни истаяптилар. Сўнгги вақтларда қатор Африка давлатларида, жумладан Занжибарда юз берган воқеалар ана шундан далолат бериб турибди.

Занжибар —Ҳинд океанида жойлашган Пемба ва Занжибар оролларидан ташкил топган давлатдир. Майдони 2,6 минг квадрат километр бўлиб, аҳолиси 300 минг кишидан ошади. Уларнинг асосий қисми, яъни 250 минги африкалик, 50 мингга яқини араблардир.

Занжибар — қолоқ, аграр мамлакат. Аксарият деҳқонлар қалампирмунчоқ етиштириш билан банд. Занжибар қалампирмунчоқ дарахти ўстиришда дунёда биринчи ўринда туради. Бундан ташқари, қишлоқ хўжалигида кокс пальмаси, ананас, банан, шоли, тамаки ва бошқа маҳсулотлар етиштирилади.

Экин майдонларининг катта қисми араблар қўлида. Умуман, шу вақтгача мамлакатнинг иқтисодий ва сиёсий ҳаётида араблар ҳал қилувчи роль ўйнаб келдилар.

Занжибар муҳим географик нуқтага жойлашганлиги сабабли ҳам Ғарб давлатлари уни эгаллаш учун ўзаро курашдилар. XVI асрда Занжибарни Португалия босиб олди. XIX асрнинг 80-йилларида оролни Англия, Германия, Италия тақсимлаб оладилар, 1890 йилда Занжибар Англия протекторати деб эълон қилинади. Инглизлар Султон ҳокимияти ёрдамида орол аҳолисини узоқ йиллар давомида эзиб келдилар. Мустамлакачилар зулмидан айниқса африкаликлар кўп азоб чекдилар. Инглизлар африкалик аҳоли билан араблар ўртасида миллий адоватни қўзғаб, шу тариқа мамлакатни қўлдан чиқармасликка кўп уриндилар.

Занжибар халқи озодлик, мустақиллик йўлида беҳисоб қурбонлар берди ва ниҳоят мустақиллик олишга муваффақ бўлди. Ўтган йил 10 декабрда мамлакат мустақиллиги эълон қилинди ва янги Султон ҳукумати тузилди. Ҳукумат тепасига асосан араблар манфаатини кўзлайдиган Миллий партия ва Халқ партиясининг вакиллари ўтирдилар. Занжибар халқи дастлабки ютуқни қўлга киритди, яъни мустақиллик олди.

Маълумки, халқнинг асрий орзуларини рўёбга чиқармоқ учун фақат сиёсий мустақилликнинг ўзи кифоя қилмайди. Меҳнаткашни рози қилмоқ, унинг моддий ва маънавий эҳтиёжини қондирмоқ учун миллий ҳукумат чуқур социал реформалар ўтказиши, даставвал, аграр проблемани ҳал қилиши лозим. Занжибар аҳолиси, айниқса меҳнаткаш африкалилар янги ҳокимиятдан ана шу нарсани кутган эдилар. Лекин, мамлакатдаги социал-иқтисодий муносабатлар эскича қолаверди.

Ана шундай бир вазиятда Занжибарда яқинда давлат тўнтариши юз берди. Натижада Султон ҳокимияти ағдариб ташланди ва Занжибар республика деб эълон қилинди. Африкаликлар манфаатини ифода этадиган «Афро-ширази» партияси ҳамда илгари тақиқланган «Умма» партиясининг вакилларидан ташкил топган ҳукумат мамлакатда қатор ислоҳотлар ўтказажагини эълон этди, шунингдек, мустақил ташқи сиёсат юргизажагини айтди.

Занжибар ва Пемба Республикасининг ташқи ишлар министри Абдураҳмон Муҳаммад ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида «бизнинг революция феодализмга қарши бўлиб, социал мақсадларни кўзда тутади» деди. Польша Матбуот агентлигининг хабарига кўра, ҳар бир қишлоқда революцион советлар тузилмоқда. Бу советлар мамлакат бўйлаб ер ислоҳоти ўтказадилар.

Совет Иттифоқи ҳукумати Занжибар ва Пемба Республикасини биринчилар қаторида расман таниди. Республика раҳбарлари Совет давлатининг бундай олижаноб сиёсатидан жуда хурсанд бўлдилар ва совет халқига чуқур миннатдорчилик билдирдилар. «Улуғ Ленин раҳбарлигида Октябрь революцияси ғалаба қилгандан бери, — деди Занжибар революцион армиясининг раҳбари, фельдмаршал Окелло, — ишчи ва деҳқонлар мамлакати ҳамма вақт йўлчи юлдуз бўлиб келди. Октябрь революцияси Африкани уйғотди. Кўп мамлакатлар мустамлакачилик ва капитализмга қарши курашда СССРга суянадилар».

Занжибар ва Пемба Республикасининг бунёдга келиши ҳамда янги ҳукуматнинг фаолияти империалистларни саросимага солиб қўйди. Англия ва Америка ҳукмронлари Занжибарда давлат тўнтариши бўлган куниёқ ўз ҳарбий кемаларини республика соҳиллари томон юбордилар. Айни вақтда Занжибардаги Америка консули ва бир группа чет эл агентлари янги ҳокимиятга қарши фитна тайёрладилар. Ғарб матбуоти Занжибарда тартибсизлик ҳукм сурмоқда, араблар билан африкаликлар ўртасида отишмалар бўлмоқда, деган иғво гапларни тарқатди.

Бироқ, ёш республикани бўғиб ташлаш планлари барбод бўлди. Янги ҳукумат Ғарб фитначиларини мамлакатдан чиқариб юборди. барча аҳоли бир томчи қони қолгунча ҳақиқий озодлик ва мустақиллик учун курашажагини маълум қилди. Айни вақтда Африкадаги қатор мамлакатлар Занжибарни ҳимоя қилажакларини айтдилар. Шунинг учун ҳам империалистлар Занжибарга бостириб киришга журъат этолмадилар. Лекин, улар ҳали оролдан умид узганлари йўқ, Занжибар халқидан ўч олмоқ учун янги режалар чизмоқдалар.

Аммо уларнинг қора нияти рўёбга чиқмайди. чунки халқнинг, меҳнат аҳлининг хоҳиш-иродасини букишга эндиликда империалистларнинг кучи етмайди.

А. БОСИТ.

Телетайп лентасидан

● Исландия бирлашган социалистик партиясининг вакиллари мамлакатдаги энг йирик касаба союз — Рейкьявик порт ишчилари ва малакасиз ишчилар союзи «Дагсбрун» сайловларида яна ғалаба қозондилар. Бу касаба союз Исландия меҳнаткашларининг аҳволини яхшилаш учун курашнинг олдинги сафларида бормоқда.

● Панаманинг экономика бўйича миллий консультатив кенгашининг махсус сессияси ҳукуматга мамлакат манфаатларини кўзлаб жаҳондаги барча мамлакатлар билан савдо муносабатлари ўрнатишни тавсия қилди. Бу тавсия Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан савдо алоқалари ўрнатишга таалluқлидир.

● Полиция [illegible] январда Бенгази шаҳридаги студентларнинг тинч намойишини ўққа тутган эди. Триполи яқинидаги Эз-Завия деган жойда бунга қарши яна норозилик намойиши ўтказилди. Полициячилар ана шу намойиш қатнашчиларини ҳам ўққа тутдилар. Икки киши ўлдирилди ва 17 киши ярадор бўлди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор —29004. Редактор ўринбосари—25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими —31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 05130. ИНДЕКС 64697. Нашр. № Б. 1682.